אין ליכט פון תורה

ספר

צדקת הצדיקים

18

ספר

צדקת הצדיקים

אין דיזען ספר ווערד ערציילט זייער וואונדערליכע מעשיות פון דיזע היילינע צדיקים.

א וואונדערליכע מעשה פון הגאון ר' יעקב אורינשטיין זצ"ל.

א וואונדערליכע מעשה פון הגאון ר' שלום מבעלז.

א מעשה נורא מהגאון רבינו ר' עקיבא איגר.

א מעשה נורא מהגאון רבינו אליהו מגרידק.

א דערציילונג מהגאון ר' העשיל מקראקא.

א מעשה נורא פון ר' יואל בעל שם.

א מעשה נורא פון המגיד מקאזניטץ

א וואונדערליכע מעשה פון רבין ממעזריטש.

א וואונדערליכע מעשה פון ר' משה ליב מסאסוב;

א וואונדערליכע מעשה פון רבין מנעזכיז.

18

כל הזכויות שמורות אצל
הוצאת אמונה
© Copyright 1969 by
M. G. & J. G.

EMUNA PUBLISHING
142 Rodney Street
Brooklyn, N.Y. 11211
388-8812 — 384-0002

צדקת הצדיקים

אַ ווּאונדערליכע מַעֲשֶׂה פוּן הַגָאוֹן הַקָדוֹשׁ ר׳ יַעֲקֹב אוֹרִינְשְׁטֵיין דֶער רַב פוּן לֶבוֹב דֶער מְחַבֵּר פוּן סֵפֶר יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב.

עס איז אַמאָהל געוועזין אַ גזירה אַז מען האָט בעדאַרפט אָבצאָהלען פון די שבת ליכט. אין לעמבערג איז געוועזען דער ראש פון די משגיחים אַ גרויסער רשע און ער האָט שטאַרק מצער געוועזען די יודען. און ביי דעם גאון ישועות יעקב ז״ל איז געוועזען אַ שמש וואָס ער האָט אַכטונג גיגעבין אויף די עירובין. דער שמש איז געוועזען אַ ירא שמים און ער פלעגט אַלע דאָנערשטאָג נאָך צוועליף ביי טאָג אַרום גיין און אַלע עקען פון דער שטאָדט אַכטונג געבען אויף די עירובין. ויהי היום דעם שמש איז געגאַנגען אונטער דער שטאָדט און זימער צייט אַכטונג געבען אויף די עירובין איז פּינקט דער ראש המשגיחים גיזעסען אינטער דער שטאָדט שעפּען פרישע לופט. ווי ער האָט געזעהן דעם שמש האָט ער איהם צו גערופען און ער האָט איהם גיפרעגט ווי פיעל ער וויל פאַר דער מצוה ער זאָל זי איהם פערקויפען און ער האָט איהם געזאָגט איך וייס אַז די האָסט פיער טעכטער און די יונגסטע איז שוין עלטער פון צוואָנציג יאָהר איך וועל דיר געבין אויף חתונה הוצאות פאַר צוויי טעכטער וועגין און פערקויף מיר די מצוה דער שמש איז געשטאַנען און געקלערט וואָס ער זאָל איהם ענטפערין ער האָט זיך איבער געקלעהרט און ער האָט איהם גיענטפערט אַז אויף דער צווייטער וואָך וועט ער איהם געבין תשובה. דער ראש המשגיחים רעוויזאָר האָט איהם געזאָגט נאָר גידענק די זאָלסט מיר די צווייטע וואָך זאָגען תשובה די זאָלסט וויסען אַז איך רייד מיט דיר גאַנץ ערנסט און איך וועל דיר געבין ווי פיעל די וועסט מיר זאָגען אַז עס דאַרף דיך קאָסטען דיינע צוויי טעכטער חתונה מאַכען אַזוי פיעל וועל איך דיר געבין. דער שמש
איז

איז געקומען צום רב און ער האט איהם דערציילט די גאנצע מעשה האט איהם דער רב גיענטפערט דעם צווייטען דאנערשטאג איידער די וועסט געהן אכטונג טוהן אויף די עירובין זאלסטו צו מיר אריין קומען וועל איך דיר זאגען וואס זאלסט טוהן:

דעם צווייטען דאנערשטאג איידער דער שמש איז געגאנגען אכטונג געבען אויף די עירובין איז ער אריין געגאנגען צום רב פרעגען וואס ער זאל ענטפערין דער רעוויזאר. האט איהם דער רב געזאגט די זאלסט איהם נישט פערקויפען די מצוה פאר קיין שום געלד. א סימן וועסטו האבען אז די דארפסט איהם נישט פערקויפען די מצוה אזוי ווי די וועסט איהם ענטפערין אז די וועסט איהם נישט פערקויפען וועט ער שטארבען וכן הוה דער שמש איז געגאנגען אינטער דער שטאדט איז שוין דער רעוויזאר געזעסען איז געווארט אויף איהם אזוי ווי ער האט איהם גיענטפערט איז ער תיכף געשטארבען דער זכות פון רב זאל אינז ביישטיין אמן:

א קלוג משל מהרב הצדיק ר' שלום מבעלזא זצ"ל.

עס איז אמאהל אריין געקומען א דארפסמאן צום רביין מיט א קוויטעל. דער רבי האט איהם אויס גיפרעגט אויף זיין התנהגות און שבת און די פעלדער. דער דארפסמאן האט זיך מתנצל גיוועזען פאר דעם רביין אז ער קען זיך ניט אב היטען פון חילול שבת. דער רבי האט איהם געשטראפט און ער האט איהם געזאגט מוסר. און ער האט איהם גילערענט ווי אזוי ער זאל האלטען שבת. נאך לאנגע רייד האט דער דארפסמאן גיענפערט דעם רבין אז ער וועט איהם פאלגען נאר באופן דער רבי זאל איהם ערלויבען נאך צו ארבייטען און שבת ביז נאך שניט. האט איהם דער רבי דערציילט א מעשה. פארצייטינס בעת די פריצים האבען געהאט די ממשלה און יעדען פריץ פלעגט צו האלטען ביי זיך א יוד א פאכטשער. איין פריץ האט געהאט ביי זיך א פאכטשער זייער א געטרייען. אמאהל האט דער פריץ געמאכט א באל און ער האט פערבעטען צו זיך א סאך פריצים און מיטען דער סעודה האבען זיי אהנגעהויבען צו שמיסען וועגין זייערע פאכטשערים יעדען איינער האט געזאגט אז זיין פאכטשער איז איהם זייער געטריי. האט זיך דער פריץ

אהנגערופען

אהנגערופען אז זיין פאכטשער איז איהם געטרייער פון אלע. האבען זיך די פריצים אהנגערופען אז אויב דער פריץ וועט הייסען זיין פאכטשער אז ער זאל זיך טויפען און ער וועט איהם פאלגען דאמאלסט וועלען זיי זעהן אז ער האט אמת געזאגט. דער פריץ האט געשיקט רופען זיין פאכטשער און ער האט איהם געזאגט אז ער זאל זיך טויפען. דער יוד האט גיענפערט אז ער וועט פרעגין זיין ווייב דער יוד איז אהיים געגאנגען און איז תיכף צוריק געקומען און ער האט גיענטפערט אז ער איז גרייט זיך צו טויפען. הזיס דער פריץ צו איהם געזאגט פון יעצט אהן וועסטו שוין ניט הייסען יעקב נאר יוואן. דער יוד איז אהיים געגאנגען און ער האט זיך געהאלטען אלעס געטויפטער. און עטליכע חדשים ארום האט דער פריץ געשיקט רופען דעם פאכטשער און ער האט איהם געזאגט. די קענסט יעצט צוריק געהן צו דיין דת די קענסט ווערען צוריק א יוד און די וועסט שוין צוריק הייסען יעקב. האט דער פאכטשער גיענפערט אז ער דארף געהן אהיים זיך מייעץ מיט זיין ווייב צו ער זאל צוריק ווערען א יוד ער איז אהיים געגאנגען און האט דערציילט זיין ווייב אז דער פריץ ערלויבט איהם צו ווערען צוריק א יוד. האט איהם דאס ווייב גיענפערט עס וואלט זייער גיט געווען מיר זאלען ווערין צוריק יודען. נאר ווייל עס איז דאך פאר פסח און מען דארף דאך האבען א סאך געלד אויף פסח ע״כ וואלט מיר גיפעלען די זאלסט בעטען דעם פריץ אז ער זאל אינז לאזען ווארטען ביז נאך פסח כדי מיר זאלען זיך ניט דארפען אהן מיטשען אויף יו״ט איבער דעם איז גלייכער אז מיר זאלען נאך בלייבען גוים ביז נאך פסח. דער דארפסמאן האט פאר שטאנען דאס נמשל און ער האט אויף זיך תיכף מקבל געווען צו הנטען שבת ער זאל ניט טוהן קיין מלאכה און שבת:

א ווינדערליכע מעשה מהרב הצדיק ר׳ שלום זצ״ל מבעלז.

און א דארף לעבען הובניב האט געהאלטען א אשה א אלמנה איין ארענדע אמאהל איז געקומען אפרעמדער יוד צום פריץ און ער האט מוסיף געווען אויף דער ארענדע. און ער האט אויסגעדינגען די ארענדע די אלמנה

אלמנה האט גערופען דעם יוד לדין דער האט אבער נישט געוואלט קוממען לדין און ער האט געוואהנט און דער ארענדע. במשך עטליכע וואכען ציים ער האט געוואהנט און דער ארענדע האט ער אנגעהויבען צו פארען קיין בעלז צום רביין. די אלמנה האט געבעטען ביי דעם הזבניבער רב אז ער זאל איהר געבין א בריעף צום רביין אז דער ארענדאר וויל נישט האלטען קיין דין תורה. דער רב האט איהר געגעבען א בריעף צום רביין. די אלמנה איז געפאהרען צום רביין מיט דעם בריעף דער רבי האט זי גאר נישט בּיהערט זי האט געוויינט פאר דעם רביין דער רבי זאל אויף איהר רחמנות האבען און ער זאל זאגען דעם נייעם ארענדאר אז ער זאל האלטען א דין תורה דער רבי האט איהר גאר נישט גיענטפערט. זי איז צוריק געפאהרען צום הזבניביר רב און האט איהם דערציילט אז דער רבי קוקט זיך גאר נישט אום אויף איהר און זי האט איהם דערציילט אז דער נייער ארענדאר ברענגט אלע מאהל מתנות צום רבין און דאמאלס ווען זי איז געוועזען און בעלז האט ער געברענגט א קויבער אייער און דער רבי האט איהם שעהן אויף גענימען דער רבי האט איהם גאר נישט איבער געפרעגט וועגען דעם האט איהר דער הזבניבער רב גיענטפערט ער ברענגט דעם רביין איין קויבער אייער ברענג די צוויי קויבער אייער וועט מען דיך גיכער הארכען. דער רב האט אבער באלד חרטה געהאט וואס ער האט גערעדט אזעלכע ווערטער און שטאדט האט מען זיך דערוויסט פון די ווערטער וואס דער רב האט גזאגט און עס איז געווארען און שטאדט א גרויסער רעש דער רב האט געזעהן אז ער האט נישט קיין אנדערע עצה נאר ער מוז פאהרען מפייס זיין דעם רביין און ער איז געפאהרען קיין בעלז און ער האט געוויינט פאר דעם רביין ער זאל איהם מוחל זיין וואס ער האט אקעגען איהם גערעדט דער רבי האט איהם געטרייסט און ער האט איהם געזאגט אז עס פערדריסט איהם נישט וואס ער האט קעגען איהם גערעדט. און ער האט איהם געזאגט עס איז דאך דיר אווינדער פאר וואס איך שווייג דעם נייעם ארענדאר די זאלסט וויסען אז איך בין קיינעם נישט נושא פנים און בין ח״ו נישט קיין חונף נאר איך ווייס אז דער נייער ארענדאר איז גערעכט די מעשה איז אזוי געוועזען דער נייער ארענדארס זיידע האט אמאהל געהאלטען די ארענדע און דער אלמנה׳ס שווער האט אויס געדינגען ביי איהם די ארענדע און א צייט ארום איז די זאך פערגעסען געווארען ווייל דער אלטער ארענדאר איז פון אריבער אוועק פון דעם דארף און זיינע קינדער זענען צו שפרייט געווארען אויף דער וועלט און דער איינבערשטער איז דאך אמסבב

כל

כל הסביבות האט ער מסבב געוועזען אז זיין אייניקעל זאל ביי איהר אויס דינגען די ארענדע ווייל די ארענדע קומט איהם על פי דין. און דער רבי האט געזאגט צו דעם הובניבער רב איהר קענט חוקר ודורש זיין וועט איר אייך בעצייגען אז די זאך איז אמת אזוי ווי איך זאג. דער רב האט אנגעהויבען חוקר ודורש צו זיין האט ער געפינען איין אלטען ערל וואס ער האט נאך געדענקט די מעשה. פון דאנין זעהן מיר אז מען דארף נישט מתרעם זיין אויף די רבנים וואס זיי זענען אמאהל נושא פנים אמענש וואס ער פירהט זיך נישט כהוגן ווייל דער רבי ווייסט וואס ער טיהט. זכות הצדיקים יגן עלנו ועל כל ישראל אמן:

א וויני ערליכע מעשה פון רבי'ן מלובלין מיט הרב הצדיק ר' שלום מבעלזא זצ"ל.

דער רבי ר' שלום בעלזער ווען ער איז נאך געוועזען א יונגער מאן איז ער אמאהל געפאהרען קיין לובלין צום רבי'ן אויף ראש השנה אויף דעם וועג האט ער געטראפען א קראנקען און א לאמען מענש געהן צו פיס און דער מענש האט איהם געבעטען אז ער זאל איהם אויף נעמען אויף דער פיהר. און ווייל עס איז ניט געוועזען קיין ארט אויף דער פיהר פאר נאך א מענש וועגען צו זיצען האט ער דעם מענש אבגעזאגט און איז אוועק געפאהרען. האט דער מענש צו איהם געזאגט אויב איהר וועט מיך ניט אויף נעמען אויף דער פיהר בין איך פערלאהרען פוןביידע וועלטען און ער האט אהנגעהויבען צו וויינען. ר' שלום האט רחמנות בעקומען אויף דעם מענש און ער האט איהם אויף גענומען אויף דער פיהר. און ער האט איהם גיפרעגט ער זאל איהם זאגען וואס ער האט געמיינט מיט דעם וואס ער האט איהם געזאגט אז אויב ער וועט איהם ניט אויף נעמען איז ער פער לארען פון ביידע וועלטין? האט דער מענש איהם דערציילט. איך בין אמאהל גיוועזען א גרויסער עושר און איך פלעג אלע מאהל צו פאהרען קיין לובלין צום רבי'ן און איך פלעג איהם יעדען מאהל ברענגען א מתנה. אמאהל בין איך געקומען קיין לובלין און איך האב איהם גיברענגט זייער א טייערע מתנה די מתנה איז דעם רבי'ן זייער גיפעלין ער האט זיך מיט דער מתנה

זייער

זייער שטארק נעפריידט און ער האט מיך גיפרעגט וואס איך וויל פאר דער מתנה ? האב איך איהם גיענטפערט. עס פעהלט מיר ב"ה גאר גיט נאר איך וויל אז איך זאל זיין גלייך מיט איהם און גן עדן. דער רבי האט מיר מבטיח געוועזען. אזוי ווי איך בין ארויס געגאנגען פון רביין האט דער רבי חרטה געהאט וואס ער האט מיר מבטיח געוועזען איך זאל האבען גלייך מיט איהם גן עדן האט ער מיך אריין גערופען און ער האט צו מיר געזאגט זיי מיר מוחל אויף מיין הבטחה און איך וועל דיר געבען וואס די וועסט נאר פאר לאנגען. איך האב אבער בשום אופן ניט געוואלט מוחל זיין. האט זיך דער רבי מיט מיר אויסגענומען א תנאי און ער האט צו מיר געזאגט אויב די וועסט אויף יעדען ראש השנה קומען צו מיר די וועסט קיין איין ראש השנה ניט פערפעלען וועט מקוים ווערען מיין הבטחה. און אויב די וועסט פערפעהלען איין ראש השנה די וועסט צו מיר ניט קומען וועט מיין הבטחה ניט מקוים ווערען :

פון דאמאלס אהן האט מיין מזל אהנגעהויבען צו געהן ארעב איך בין אזוי ארים געווארען ביז איך האב ניט געהאט אפילו אויף קיין ברויט פאר מיינע קינדער וועגען איך האב געמוזט געהן און די הייזער. דאך האב איך געטוהן מיינס אויף יעדען ראש השנה בין איך געגאנגען קיין לובלין צום רביין. איך בין אבער קראנק געווארען און מיינע פיס זענען מיר אב געשוואכט געווארען אז איך האב ניט גיקענט געהן אויף מיינע פיס. דאך האב איך גאר ניט געקוקט און איך בין נאך אלץ געפאהרען אויף ראש השנה קיין לובלין. נאר יעצט בין איך שלאף גיוועזען און איך בין עטליכע חדשים גילעגען אין בעט עס איז מיר בעסער געווארען האב איך געמוזט ארוס פאהרען אויף דער וועלט זיכען ברויט פאר מיינע קינדער וועגען. און מיטען וועג האב איך זיך דערמאנט אז איך דארף זיין אויף ראש השנה און לובלין און די טעג רוקען זיך שוין צו און איך האב ניט געהאט קיין געלד אויף די הוצאות איך זאל פאהרען. און אזוי ווי איהר זעהט דאך אז איך בין א בעל יסורים האב איך זיך געשטארקט מיט מיינע אלע כוחות און איך האב זיך געלאזט געהן צו פוס קיין לובלין. איך געה אזוי א לאנגע צייט ביי טאג און ביינאכט און איך וואלט דאך ניט גיקענט אהנקומען אויף ראש השנה קיין לובלין וואלט איך דאך גיוועזען פערלאהרען פון ביידע וועלטען פון דער וועלט און איך בין דאך א ארימאן און מדוכא ביסורים. און אויף יענער וועלט וואלט איך אויך ניט גיוועזען געהאט דאס גן עדן גלייך מיט דעם רביין און ער האט אהנגעהויבען צו וויינען. האט ר' שלום געזאגט איך וועל דיר א טובה

שוחן ביי דעם רביין זיי זענען אריין געקומען קיין לובלין. ווי זיי זענען אריין געקומען צום רביין האָט דער רבי געזאָגט צו דעם מענש די ביסט דאָ! איך האָב זיך שוין ניט גירעכט איך זאָל דיך זעהן אויף דעם ראש השנה. האָט הרב הקדוש מבעלז געזאָגט צום רביין האָט רחמנות אויף דעם מענש וואָס ער האָט זיך מוסר נפש געוועזן פאַר עולם הבא. דער רבי האָט איהם צו געזאָגט אַז ער וועט זיין בקשה ממלא זיין. און תיכף נאָך ראש השנה איז דער מענש נפטר געוואָרען און דער רבי מלובלין האָט זיך אַליין מיט איהם מתעסק געוועזען און ער האָט איהם קובר געוועזען זכות הצדיקים יעמד לנו אמן:

אַ וואונדערליכע מעשה מהצדיק הגאון המפורסים רבינו עקיבא איגר זצללה מפוזנא.

הגאון רבינו יעקב מליסא האָט דערציילט אַז בעת די מענשען פון דער שטאָדט פרידלאַנד האָבען געוואָלט נעמען אַ רב. האָבען זיי געהאַט אַ קלער אויף איינעם פון די דריי רבנים דער גאון ר׳ עקיבא איגר און דער גאון בעל שמן רוקח און דער גאון מליסא זיי האָבען געהאַט צווישען זיך אַ סיכסוך ביז זיי האָבען אַלע מסכים געוועזען צו נעמען דעם גאון רבינו עקיבא איגר. זיי האָבען איבער געגעבען דעם גאון רבינו עקיבא דאָס כתב רבנות. דער גאון רבינו עקיבא איגר האָט געבעטען דעם גאון ר׳ יעקב מליסא אַז ער זאָל מיט איהם מיט פאָהרען. עס איז אַפילו שוועהר געוועזען פאַר דעם גאון מליסא צו פאָהרען ווייל די שטאָדט פרידלאַנד איז געוועזען זייער וויט דאָך האָט ער איהם נישט געקענט אָב זאָגען. און ער איז מיט איהם מיט געפאָרען ווי זיי זענען אריין געקומען קיין פרידלאַנד איז זיי די גאַנצע שטאָדט אַקעגען געגאַנגען מען האָט זיי גרויס כבוד אָב געגעבען. און דער זייט איז געשטאַנען די מענשען און זיי האָבען געשפעט פון דעם כבוד וואָס מען האָט זיי אָב געגעבען און זיי האָבען געזאָגט אַ זעלכע צוויי מבוזה׳דיגע מענשען גוט מען אָב אַזאַ כבוד? עס האָט יעדען איינעם פערדראָסען אויף זיי. היתכן אַזעלכע צוויי גאונים זאָל מען אַזוי מבזה זיין. און דער גאון מליסא האָט דאָס געהערט האָט ער געזאָגט צום גאון

רבינו

רבינו עקיבא איגר יעצט איז ניט קיין צייט פון שווייגען אז מען איז אזוי מבזה דעם כבוד התורה. דער כבוד התורה זאל אזוי זיין בשפל המצב. האט זיך דער גאון רבינו עקיבא איגר בעגעבען אדריי אויס און ער האט געגעבען א קוק אויף איינעם פון די צוויי מענשען איז ער אנידער געפאלען אויף דער ערד און איז געשטארבען און דער צווייטער ווי ער האט דאס דערזעהן איז ער אנטלאפען געווארען. פון דאנען זעהן מיר ווי גרויס עס איז דער כח התורה. און אזוי ווי אינזערע חכמים האבען אינז מזהיר געווען „הוי זהיר בגחלתן" איהר זאלט זיין געווארינט איהר זאלט נישט טשעפען קיין תלמיד חכם איהר זאלט אייך מיר ניט אבבריען

א חינדערליכע מעשה מהצדיק הקדוש המקובל רבינו אליהו זצללה"ה מגרידץ וואס כל ימיו איז ער גיוועזען פערבארגען ובסוף ימיו איז ער נתגלה געווארען.

דער צדיק רבינו אליהו זצ"ל האט מען גיבראנגט א יונגעל וואס ער האט ניט גיקענט געהן נאר דער פאטער האט איהם געמוזט טראגען. דער בחור איז גיוועזען גראב חוץ לדרך הטבע און ער האט ניט גיקענט ריידען. דער רבי האט איהם געהייסען אנידער לייגען אויף דער ערד. דער פאטער האט איהם אראב געלאזט פון דער אקסעל איז ער אראב געפאלען אויף דער ערד אזוי ווי א מת. דער רבי האט גערופען צו זיך די צוויי דיינים און זיי זענען צו בענאנגען אהנקוקען דאס קינד זיי האבען זיך שטארק פערווינדערט אויף דעם קינד ער האט אמאהל געשריגען אזוי ווי א הינד און אמאהל אזוי ווי א קאלב. דער רבי האט געהייסען אז מען זאל דאס יונגעל אנידער זעצין אויף א שטיהל לעבען זיך און דער רבי האט אויף איהם ארויף געלייגט זיין האנד און ער האט געזאגט עטליכע קאפיטלעך תהלים מיט גרויס כוונה אזוי האט ער געטוהן צוויי מאהל און טאג. עס האט אבער גאר ניט געהאלפען עס האט אזוי גערויערט עטליכע טאג און מען האט גאר ניט גיזעהן קיין בעסערונג:

אמאהל איז דער רבי געקומען פון א פדיון הבן האט ער געזאגט יעצט איז די צייט איך זאל דעם יונגעל אויסלייזען פון זיינע צרות.

און

און ער האט געהייסען אריין ברענגען צו זיך דאס יונגעל און ער האט געזאגט עטליכע פסוקים תהלים מיט גרויס כונה. פליצלונג האט דאס יונגעל גיגעבין א געשריי אז אלע מענשין וואס זענען גיוועזען און שטיב האבען זיך דערשראקען און ער האט גיוויזען מיט זיין פינגער אויף איין ארט פון זיין בויך. דער רבי האט געהייסען עפינען א פענסטער. און דאס יונגעל האט אהנגעהויבען צו ריידען און ער האט געזאגט יעצט איז פון מיר ארויס איין מכשפה נאך דריי זענין נאך דא ביי מיר און בויך מען האט טאקי גיזעהן ווי און איין זייט בויך איז געווארען ליידיג. דער רבי האט ווייטער מתפלל גיוועזען דאס יונגעל האט גיגעבין א געשריי אז די מענשען וואס זענען גיוועזין איך דער נאס זענען דערשראקען געווארען פון דעם געשריי. און דאס יונגעל האט געזאגט יעצט זענין די דריי מכשפות אויך פון מיר ארויס מען האט טאקי גיזעהן ווי דער בויך איז גיווארען און גאנצען קלענער. דאס יונגעל איז געזינד געווארען און ער איז מיט זיינע עלטערין א היים געפאהרען און דער היים האט זיך ווייטער און איהם דערוועקט די זעלבע מעשה נאר ריידען און געהן האט ער געקאנט נאר אלע יסורים וואס ער האט געהאט דאס ערשטע מאהל האט ער יעצט אויך געהאט און ער האט דער ציילט אז איין מכשפה זאגט איהם אז זי האט מורא געהאט פאר דעם רביין האט זי געמוזט ארויס געהן פון בויך נאר זי האט זיך בעהאלטען און פיס. און יעצט איז זי ווייטער אריין און בויך אריין. די עלטערין זענין נאך אמאהל גיפאהרען מיט דעם יונגעל צום רביין און דער רבי האט פאר איהם מתפלל גיוועזען און ער איז געזינד געווארען לגמרי ז״ע וע״כי״א:

אײן װוּנדערליכע מעשה מהצדיק הקדוש רבינו אליהו מגרידץ.

אמאהל איז פלוצלונג א יונגעל פון פערצען יאהר שטום געווארען און אכט וואכען האט ער ניט געגעסען און ניט געטרינקען וואס מען האט איהם אריין געגעבען און מויל אריין האט ער אויס געשפיגען. און ער האט ניט געקענט געהן נאר ער האט זיך גערוקט אויף די הענד און פיס.

און

און ער פלעגט שטענדיג צו מאכען א שתי וערב. און אז ער האט דעזעהן א מזוזה אדער א אנדערע הייליגע זאך האט ער אויס געשפיגען. מען האט דאס יונגעל געברענגט צום רבין ר' אליהו מגרידץ. אזוי ווי ער האט דער זעהן ספרים ליגען אויף דעם טיש האט ער אויף זיי געשפיגען און געקריצט מיט די ציין אז עמיצער האט איהם אהן גערירט זיינע האר פון הינטען מיט א ספר חאטש ער האט גאר נישט געשפירט דאס ספר האט ער אהן געהויבען צו קריצען מיט די ציין און ער האט זיך אויס געריסען פון דעם מענש וואס ער האט איהם געהאלטען. און מען האט פאר איהם דורך געטראגען א גויעשען בוך האט ער זיך זייער געפרייט. עס האט איהם געהאלטען א מענש א גברן און אויב ער האט געהערט פון רבין א דבר קדושה האט ער זיך אויסגעריסען און געשפרינגען הויך ביז צום באלקען דער רבי איז צו געגאנגען צום ארון הקודש און ער האט בעשווארען די טומאה אז זי זאל פון איהם ארויס גיין. ער האט גיעפענט דאס מויל גלייך ווי איינער וויל ברעכען כדי די כח הטומאה זאל פון איהם ארויס געהן. ווי ער איז ארויס געגאנגען פון רבי'נס שטיב און ער איז אריין געגאנגען און קאך אריין האט ער אנגעהויבען צו ברעכען. ווי די מיטער האט דאס דערהערט אז ער ברעכט איז זי צו איהם צוגעגאנגען האט ער תיכף אהנגעהויבען צו איהר צוריידען און ער האט זי געפרעגט מאמע ווי בין איך. ער האט גאר נישט געוויסט וואס מיט איהם איז געשעהן ביז יעצט. מען האט איהם תיכף אריין געברענגט צום רבין ווי ער איז צו געקומען צו דער מזוזה האט מען איהם געהייסען קישען די מזוזה. און ער האט טאקע געקישט די מזוזה און ער איז געזונד געווארען כאחד אדם נאר געהן אויף די פיס האט ער תיכף נישט געקענט נאר ביסלעכווייז האט ער אהן געהויבען צו געהן אויף די פיס און א קורצע צייט איז ער געגאנגען גלייך ווי יעדער מענש זכות יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אווינדערליכע מעשה מהצדיק הגאון ר' העשיל זצללה"ה מקראקא.

עס איז אמאהל געקומען צום רבין ר' העשיל צוויי מענשען זיך לעדען

די

די דין תורה איז געוועזען אויף א סאך געלד, האט איין בעל דין געגעבין דעם רביין ר׳ העשיל הינדערט רענדלעך און ער האט איהם געזאגט איך גיב אייך נישט דאס געלט אלעס שוחד נאר איך גיב אייך דאס געלד אז איהר זאלט גוט אכטינג געבען און דער דין תורה און איהר זאלט פסק׳נען דיא דין תורה ערליך וויא דער דין איז. דער רבי האט ביי איהם צו גענומען די הינדערט רענדליך און ער האט איהם געזאגט איך וועל דיר א טובה טוהן און ער האט איהם געהייסען קומען מארגען זיך לאדען. ביי נאכט האט ער צו זאמען גערופען זיינע זוהן און איידימים און האט געזאגט די רבנות אז זי זאל מאכען א סעודה פאר זייערט וועגין, די רבנות האט אנגעגרייט א סעודה און זיינע זוהן און איידעמעס זענין זיך צו זאמען געקומען צו דער סעודה. נאך דער סעודה האט ער ארויס גענומען די הינדערט רענדליך און ער האט זיי געציילט איינציגווייס זיי האבען גערעכענט אז ער וויל זיי איינטיילען דאס געלד ער האט אבער אב געציילט דאס געלט און ער האט עס צוריק אריין געלייקט און קעשינע אריין און ער האט זיי געזאגט איהר זאלט וויסען אז איך האב אייך גערופען איין וועיזען אז איהר זאלט אייך פון מיר אב לערנען אויב איהר וועט אמאהל זיין רבנים זאלט איהר נישט זיין להוט נאך געלד דער מענש האט מיר געגעבין די הינדערט רענדליך ער איז פון מיר ארויס געגאנגען פריילעך ער ווייסט ניט אז איך האב נאר ביי איהם גענימען דאס געלד כדי אייך צו ווייזען אבער מארגען וועל איך עס איהם צוריק געבען איך וויל מיין נשמה נישט פערקויפען פאר מליאנען רענדליך זאלט איהר אויך וויסען ווי אזוי צו זיין ערליך בדין, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

א ווינדערליכע מעשה מהצדיק ר׳ יואל בעל שם זצללה״ה מזאמישט

עס איז אמאהל געוועזען און פוזנא א הויז. און דעם הויז איז געוועזען א קעהלער און דער קעהלער איז געוועזען פערשלאסען עס איז קיינער ניט אריין געגאנגען און קעהלער אריין וויל און דעם קעהלער איז געווען

מזיקין

מזיקין. אַמאָהל איז אַ בחור אַריין געגאַנגען און קעהלער אַריין און אַ פערטיל שפה אַרום האָט מען געטראָפען דעם בחור ליגען אויף דער שוועל פון קעלעהר טוידט. מען האָט ניט געוויסט די סיבה פון דעם בחורים טוידט. און צוויי יאָהר אַרום זענין די מזיקים אַריין געקומען און שטיב אַריין אַז מען האָט צו גישטעלט אויף דער קעך עסין צו קאָכען האָט מען געפינען אין די טעפ ערד און מיסט. און זיי פלעגען אַריין קומען און שטיב אַריין און אַראָב וואַרפען די כלים פון טיש און זיי האָבען זיי צובראָכען אָבער די מענשען האָבען זיי גאָר ניט מזיק גיוועזען זיי האָבען גאָר געוואָרפען אַ פחד אויף די מענשען אַז די מענשען האָבען זיך געמוזט אויס צוהען פון שטיב. עס איז געוואָרען אַ רעש און שטאָדט מען האָט ניט געוויסט וואָס צו טוהן. מען האָט געשיקט נאָך דעם צדיק ר׳ יואל בע״ש און ער האָט זיי בעשוואָהרען אַז זיי זאָלען איהם זאָגען צוליעב וועלכע סיבה זיי זענען אַריין געקומען און שטיב וואָס די שטיב איז דאָך אַ וואָהניג פאַר מענשען וועגין. און די מזיקין האָבען ניט קיין רשות צו וואָהנען צווישען קיין מענשען. האָבען זיי איהם גיענטפערט אַז דאָס הויז גיהערט צו זיי און זיי האָבען געזאָגט אַז זיי ווילען האָבען אַ דין תורה מיט דעם בעל הבית פאַר דעם בית דין פון פוזנא. מען האָט מייחד גיוועזען אַ טאָג אויף אַ דין תורה. עס איז געקומען דער טאָג זענין די דיינים פון פוזנא מיט ר׳ יואל בע״ש געגאַנגען און דעם הויז אַריין און זיי האָבען געהייסען די מזיקין טענהין. מען האָט גיהערט ריידען און גיזעהן האָט מען קיינעם ניט. און זיי האָבען גיזאָגט דאָס הויז האָט אַמאָהל גיהערט צו איינעם אַ גאָלדשמיט ער האָט אַזוי און אַזוי געהייסען. און ער האָט געוואָהנט מיט אַ שדית און ער האָט געהאַט מיט איהר עטליכע קינדער און פון זיין אמת׳דיג ווייב האָט ער אויך געהאַט קינדער. דער גאָלדשמיט האָט שטאַרק ליעב געהאַט די שדית און ער איז גיוועזען און איהר אָהן געקויפט. ער האָט אַ סך מאָהל און מיטען דאַווינען אָבגעלייגט זיין טלית ותפילין און ער איז אַרויס געגאַנגען פון שוהל אַרויס טוהן איהר ווילען:

אַמאָהל פסח ביינאַכט ביי דעם סדר ער האָט געהאַלטען און מיטען דעם סדר איז ער אַוועק געגאַנגען פון טיש און ער איז אַוועק געגאַנגען און בית הכסא אַריין צו איהר זיין ווייב האָט געזעהן ווי ער זוימט זיך דאָרט זייער לאַנג איז זי אַרויס געגאַנגען זעהן וואָס ער טוהט דאָרט. זי האָט אַריין געקוקט און בית הכסא אַריין האָט זי געזעהן אַז עס איז גאָר אַשעהן חדר גישט קיין בית הכסא אויף דעם טיש שטייט פערשידענע געלדענע

גאָלדערנע און זילבערנע כלים און עס שטייט אַ גיבעט בעט און דעם בעט ליגט זייער אַ שענע אשה נאַקיט און דער גאָלדשמיד ליגט מיט איהר און בעט די אשה האָט זיך שטאַרק דער שראָקען און זי איז צוריק אַריין געגאנגען און שטיב זייער טרויריג און אַפּערטיל שעה אַרום איז דער גאָלדשמיד אַריין געקומען און שטיב אַריין דאָס ווייב האָט איהם גאָר נישט געזאָגט נאָר מאָרגען איז זי אַריבער געגאַנגען צום רב און האָט איהם דערציילט די מעשה דער רב האָט געשיקט נאָך דעם גאָלדשמיד און האָט איהם איבער געפּרעגט צו די מעשה איז אמת. דער גאָלדשמיד האָט זיך מודה געוועזען אַז ער וואָהנט מיט אַ אשה פון די שדים. האָט איהם דער רב געגעבין אַ קמיע אַז די שדית האָט שוין נישט געהאט קיין שליטה צו איהם. אַנדער ער איז געשטאָרבען איז געקומען די שדית צו איהם און זי האָט פאַר איהם געוויינט זי האָט צו איהם געזאָגט ווי לאָזטו מיך איבער מיט מיינע קינדער און זי האָט איהם געוויזען אַ פריי פנים און זי איז צו איהם צו געגאַנגען און זי האָט איהם געהאַלדז און געקישט און ער איז צו איהר מרוצה געוואָרען און ער האָט מיט איהרע קינדער געגעבען דעם קעלער פון דער שטיב. און אַצייט אַרום האָט זיך געמאַכט מלחמות און דער גאָלדשמיד מיט זיינע קינדער זענין געהרגת געוואָרען און דער מלחמה עס איז נישט געבליבען קיין שום יורש פון מענשען ע״כ זענען מיר זיינע יורשים קומט אונז דאָס הויז בירושה. דאָט אַלעס האָט אַ שד געטענה׳ט און די מענשען וואָס האָבען געוואָנט און דעם הויז האָבען געענפערט מיר האָבען געקויפט דאָס הויז ביי דעם גאָלדשמיד און איהר שדים הייסט ניט קיין קינדער איהר הייסט ניט קיין יורשים האָט ר׳ יואל בע״ש מיט דעם בית דין גע׳פסק׳ענט אַז די שדים האָבען קיין טענה ניט צו דעם הויז און ר׳ יואל בע״ש האָט בעשוואָרען די שדים אַז זיי זאָלען אַרויס געהן פון דעם הויז און זיי זענען תיכף אַוועק פון דעם הויז און מהיום והלאה איז געוואָרען רוהיג און דעם הויז. זכות הצדיקים יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

א ווינדערליכע מעשה מהרב הצדיק ר׳ ישראל דער קאזעניצער מגיד ומהרב הצדיק ר׳ יעקב מלובלין זצ״ל.

דעם קאזניצער מגידים א חסיד ער איז גיוועזן א מקורב ביי דעם מגיד ער איז גיוועזן א גרויסער תלמוד חכם יעדער חודש פלעגט ער צו פאהרען צום מגיד. ער האט ניט געהאט קיין קינדער ער האט פיהל מאהל גיבעטען דעם רביין אז ער זאל כתפלל זיין פאר איהם אז ער זאל גיהאלפין ווערין מיט קינדער דער רבי האט איהם גאר ניט גיענטפערט. דאס ווייב האט איהם זייער דעקוטשעט אז ער זאל זעהן אז דער רבי זאל איהם ענטפערין ארייגעם ענטפער. איינמאהל ווען ער איז געפאהרען קיין קאזעניץ האט דאס ווייב פאר איהם געוויינט אז ער זאל ניט אבטרעטען פון רביין ביז ער וועט איהם ענטפערין צו קלאהרע תשובה זי האט איהם געזאגט אז איהר לעבין איז ניט קיין לעבין אז זי דערמאנט זיך אז זי וועט שטארבען און לאזט ניט איבער קיין קינדער אפשר וועט דער רבי זיי הייסען גטיין. זי האט איהם צו געזאגט אז וואס דער רבי וועט הייסען וועט זי פאלגען דער חסיד איז געפאהרען קיין קאזעניץ און האט געזאגט דעם רביין אז ער קען שוין ניט אויסהאלטען צוקוקענדיג זיין ווייבס וויינען ע״כ וועט ער ניט אוועק פאהרען ביז ער וועט הערין פון רביין א קלאהרע תשובה:

האט איהם דער רבי גיענטפערט אויב די בעשטעהסט היזק צו האבען דיין גאנץ פערמעגען וואס דיא פער מאגסט וועסטו האבען קינדער נאר די וועסט זיין אייביג א ארימאן. האט דער חסיד געזאגט צום מגיד איך וועל אהיים פאהרען זיך בעראהטען מיט מיין ווייב. ער איז אהיים געפאהרען און האט דערציילט זיין ווייב. דעם רביינס ענטפער. האט זי גיענטפערט איך בעשטעה צו זיין ארים אבי עס זאל נאך מיר בלייבען א זכר, גאט בים לעבין גיט ער צום לעבען. ער איז צוריק געפאהרען צום מגיד און האט איהם דערציילט זיין ווייבס ענטפער אז זי איז מרוצה צו בלייבען ארום אבי זי זאל האבען קינדער צום לעבען. האט איהם דער מגיד געזאגט פאהר און נעם מיט דיר מיט דיין גאנץ געלד און קום צו מיר וועל איך דיר זאגען וואס די זאלסט טוהן. ער איז אהיים געפאהרען און האט צונויף גענומען זיין גאנץ געלד און איז געקומען צום רביין:

האט איהם דער רבי געזאגט יעצט פאהר קיין לובלין צום רביין און זאלסט איהם זאגען אז איך האב דיך געשיקט צו איהם ער זאל

דיר

דיר זאגען וואס די זאלסט טוהן כדי די זאלסט האבען קינדער און וואס
ער וועט דיר זאגען זאלסטו טוהן. ער איז געפאהרען קיין לובלין צום
רבי'ן און ער האט איהם געזאגט אז דער קאזניצער מגיד האט מיך געשיקט
צו אייך אז איהר זאלט מיר זאגען וואס איך זאל טוהן אז איך זאל האבען
קינדער. האט איהם דער רבי פון לובלין געזאגט זיך דא און לובלין ווארים
ביז איך וועל דיר זאגען וואס די זאלסט טוהן. ער האט זיך געדינגען
א אכסניא. אזוי ווי א גרויסער סוחר און איז גיזעסען אין לובלין א לאנגע
צייט עס איז איהם דערווייל אוועק געגאנגען א סאך געלד. עס איז פאר
ביי געגאנגען א לאנגע צייט האט איהם דער רבי פון לובלין אריין גירופען
און האט איהם געזאגט דער קאזעניצער מגיד זעהט גיט. פאר וואס האט
ער דיך געשיקט צו מיר ווייס איך ניט נאר למען כבודו וואס ער האט דיך
צו מיר געשיקט מוז איך דיר זאגען וואס די האסט צו טוהן:

דיא ביסט אמאהל געוועזען א חתן מיט א מיידיל נאך דעם האסטו זי נישט
גיוואלט און די האסט אב געלאזט דעם שידוך דורך דעם האסטו
נישט קיין קינדער און כל זמן די וועסט זי ניט איבער בעטין וועסטו קיין
קינדער ניט האבען און וויל די אשה איז זייער ווייט פון דיר מוסטו זי
זוכען און וייל איך ווייס אז עס וועט פאר דיר שווער זיין זי צו זיכען
וועל איך דיר געבען א עצה ווי די וועסט זי געפינען. און צוויי חדשים
ארום וועט זיין אין באלטערי א גרויסער יריד דארט וועט זי זיכער זיין
זאלסטו אהין פאהרען און די זאלסט זי זוכען די גאנצע צייט פון יריד
וועסטו זי געפינען און זי וועט דיר בוודאי מוחל זיין. נאהר זאלסט ניט
אוועק פאהרען פון באלטער ביז די וועסט זי געפינען. דער מענש איז
באלד געפארען קיין באלטער ער האט זיך געטראכט אפשר וועל איך זי
נאך קענען טרעפען אויף דעם וועג איידער דער יריד הייבט זיך אהן
וועל איך נאך קענין אהיים פאהרען פאר דעם יריד ער האט זי געזוכט
אויף דעם וועג ער האט זי ניט געטראפען ער איז אריין געקומען קיין
באלטער און ער האט זיך אב געדינגען א בעזינדער חדר אין זיך געזעסען
אין געלערענט. האנדלען האט ער ניט געוואלט וויל ער האט געגלייבט
אין זיין רבין אז ער האט איהם געזאגט אז ער וועט זיין א ארימאן צו
וואס טויג איהם צי האנדלין. אמווסט פאר ברענגען די צייט איז דאך גלייכער
צו לערנען, דריי שעה און טאג פלעגט ער ארויס צו גיין אין מארק אריין
און האט זיך ארום געדרייט און מארק און אלע גאסען אפשר וועט ער
זי געפינען ...ס האט אזוי געדוירט צוויי חדשים ביז דער יריד האט זיך
אנגעהויבען

אָנגעהויבען. ווען דער יריד האָט זיך אָנגעהויבען איז ער שוין אַרום געגאַנגען אַ גאַנצע טאָג און מאַרק און ער האָט זי געזוכט אָבער ער האָט זי נישט געקענט געפינען. און ער האָט זיך אָבער נישט מייאש געוועזען ער האָט געגלייבט אז דער רבי האָט איהם אַהער געשיקט וואָס ער זי זיכער געפינען.

ער האָט זי יעדען טאָג געזוכט ער האָט זי אָבער נישט געפינען. און די לעצטע דריי טעג פון יריד דער עולם האָט שוין אָנגעהויבען אַהיים צו פאָהרען האָט ער זיך אַרום געדרייט און מאַרק פערטראַכט און ער האָט ביי זיך געטראַכט דער יריד צופאָהרט זיך שוין און ער האָט נאָך זי אַלץ ניט געפינען. דער ווייל האָט אָנגעהויבען צו רעגענען איז ער אַריינטער געגאַנגען אינטער אַפּאָטשנע ער זאָל ניט פאַר רעגענט ווערין דער ווייל איז זיך אָנגעקומען נאָך מענשין און האָבען זיך דאָרט אַנידער געשטעלט זיך צו בעשיצען פון רעגען. האָט זיך לעבען איהם אַנידער געשטעלט אַ אשה זייער שעהן אָנגעטוהן בעהאָנגען מיט צירינג ווי ער האָט דערזעהן לעבען זיך אַ אשה האָט ער זיך פון איהר אָבגעריקט האָט די אשה געלאַכט און זי האָט געזאָגט צו איהר חבר'טע דער מענש האָט זיך פון מיר דערווייטערט יונגעהייט און יעצט דער ווייטערט ער זיך אויך פון מיר. יונגער הייט בין איך געוועזען זיין כלה און ער האָט מיך נישט געוואָלט איז רעכט וואָס ער איז מיט מיר געוועזען פון דערווייטענס יעצט ב"ה זייט ער האָט מיך פערלאָזט פעהלט מיר גאָר נישט איך בין ב"ה רייך און דאָך אַנטלויפט ער פון מיר.

ווי ער האָט דערהערט די ווערטער האָט ער זיך צוגעריקט צו איהר און ער האָט זי גיפרעגט וואָס זאָגסטו? האָט זי איהם גיענטפערט די האָסט שוין מיך פערגעסען די גידענקסט די כלה וואָס איז מיט דיר גיוועזען אַ כלה פיער יאָהר און נאָך דעם האָסטו אָב געלאָזט דעם שידוך? דאָס בין איך דיין גיוועזענע כלה. יעצט זאָג מיר וואָס טוהסטו דאָ ווי אַזוי געהט עס דיר האָסטו קינדער? האָט איהר דער מענש גיענפערט איך בין טאַקי צו דיר גקומען ווייל איך האָב ניט קיין קינדער און דער רבי פון לובלין האָט מיך געשיקט צו דיר ער האָט מיר געזאָגט אַז כל זמן איך וועל דיך ניט איבער בעטען וועל איך קיין קינדער ניט האָבען. איך בין גרייט דיך צו פאָלגען תאָס די וועסט מיך הייסען און זיי מיר מוחל מיין האַרץ זאָל מעהר ניט זיין אַזוי טרויעריג:

האָט

האָט די אשה איהם גיענטפערט אַ דאַנק השי"ת עס פעהלט מיר גאָר ניט איך בין רייך איך דאַרף גאָר ניט דיינס נאָר איך האָב אַ ברודער לעבען סאָבאָלק ער איז אַ אָרימאַן און ער דאַרף די צייטען חתונה מאַכען אַ טאָכטער זאָלסטו איהם געבין צוויי הינדערט רענדליך וועסטו זיכער געהאָלפען ווערין מיט קינדער דער מענש האָט זי געבעטען נעם די דאָס געלד און שיק עס אַליין דיין ברודער פאַר וואָס זאָלסטו מיך אַזוי וויט מטריח זיין איך זאָל דאַרפען פאָהרען אַזאַ וויטע נסיעה אַז די קענסט איהם שיקען דאָס געלד דורך דער פאָסט. האָט איהם די אשה געענטפערט אויב די ווילסט איהם אַליין אָבפיהרען דאָס געלד איז גיט איך קען עס איהם ניט שיקען דורך דער פאָסט ווייל אפשר איז ער עמיצען שולדיג געלד וועט מען ביי איהם דאָס געלד צו נעמען וועט ער ווייטער ניט האָבען חתונה צו מאַכען די טאָכטער און אויב די וועסט איהם געבין דאָס געלד וועל איך דיר מוחל זיין און בזכות זה וועסטו געהאָלפען ווערין מיט זוהן תלמידי חכמים. און זי האָט איהם געזאָגט איך האָב ניט קיין צייט דאָ צו שטעהן אַזוי ווי דער רעגען וועט אויף הערען וועל איך אַוועק געהן און די וועסט מיך שוין מעהר ניט זעהן ווייל איך פאָהר תיכף אַוועק ע"כ איז גלייכער די זאָלסט תיכף פאָהרען צו מיין ברודער און די זאָלסט איהם געבען דאָס געלד וועסטו געהאָלפען ווערין מיט קינדער. זי האָט זיך מיט איהם גיזעגענט און זי האָט איהם געזאָגט די זאָלסט גריסען מיין ברודער פון מיינט וועגין און—זי איז פון איהם אַוועק געגאַנגען ער האָט איהר געוואָלט נאָך געהן ער האָט זי אָבער ניט גיזעהן זי איז פון איהם תיכף פערשווינדען געוואָרען דער מענש איז געגאַנגען אויף זיין אַכסניא און האָט זיך איינגעפּאַקט זיינע זאַכען און האָט געזוכט אַ פיהר קיין ווילנא ער האָט געטראָפען איין פיהר קיין ווילנא און פון ווילנא איז ער געפאָהרען קיין סובאַלק און פון סובאַלק איז ער גיגאַנגין און דעם דאָרף אַריין. ער איז אַריין געקומען צו זיין גיוועזינע כלה'ס ברודער האָט ער איהם גיזעהן אַז ער איז זייער טרויד און ער האָט זיך געדרעהט און שטיב אַהין און צוריק שטאַרק פערטראַכט אַז ער האָט ניט בעמערקט אַז עס איז צו איהם אַריין געקומען אַ פרעמדער מענש:

דער מענש איז צו איהם צו נעגאַנגען און ער האָט איהם געפרעגט איהר הייסט ר' לייב? האָט ער גיענפערט יאָה. האָט ער איהם ווייטער געפרעגט וואָס ער איז אַזוי טרויריג האָט ער איהם גיענפערט וואָס וועט אייך אַרויס קומען אַז איהר וועט וויסען איהר וועט דען מיר קענען העלפען אַז איך וועל אייך דערציילען. דער מענש האָט איהם שטאַרק מפציר

געוועזען און ער האָט איהם געזאָגט אַז ער קען איהם העלפען. האָט ער איהם דערציילט איך האָב אַ שידוך געטוהן מיט מיין טאָכטער מיט אַ גביר'ס אַ בחור פון סובאַלק דער בחור איז אַ למדן און אַ חכם און איך האָב צו געזאָגט דריי הינדערט רו"כ נדן און איך האָב שוין געהאַט דאָס געלד מסלק צו זיין. האָט אָבער דער פריץ ביי מיר געפאָדערט אַ הוספה און אויך איך זאָל איהם געבין דאָס גאַנצע געלד פאַר אויס. איך האָב עס געמוזט טוהן וויל מיין גאַנץ לעבין העננט און דער אַרענדע און איך האָב מיך נאָך איינגעשילדיגט געלד און דער זמן חתונה איז שוין געוועזען פון לאַנג און מיין מיידעל איז שוין נישט יונג עס איז שוין צייט איך זאָל זי חתונה מאַכען. און נעכטין האָב איך ערהאַלטען די תנאים פון מיין מחותן און ער האָט מיר געשריבען אַז אויב במשך דריי טעג איך וועל ניט מסלק זיין דעם נדן לאָזט ער אָב דעם שידוך. מיין טאָכטער וויינט און קלאָגט און איך קען איהר ניט העלפען דער חתן איז מיר זייער אַשאָהד ער איז דער בעסטער בחור פון גאַנץ סובאַלק און איך האָב ניט און שטיב קיין חפץ איך זאָל זיך דער אויף לייען געלד איך זאָל קענען חתונה מאַכען און איך האָב דאָ נישט קיין בעקאַנטען מענש און ניט קיין קרובים זיי זאָלען מיר בעהילפיג זיין איך בין אין אַ פרעמד לאַנד איך ווייס ניט פון וואַנען מיין הילף וועט קומען עס איז מיר זייער ביטער.

האָט איס דער מענש געזאָגט די זאָלסט גאָר נישט זאָרגען איך וועל דיר געבען צוויי הינדערט רענדלעך וועסטו האָבען חתונה צו מאַכען און עס וועט דיר נאָך בלייבען. האָט דער בעל הבית צו איהם געזאָגט פאַר וואָס ווילט איהר מיר געבין צוויי הינדערט רענדליך איהר קענט דאָך מיר ניט איהר ווילט פון מיר מאַכין ליצנות איך האָב נאָך ניט געזעהן און געהערט אַז איין מענש זאָל דעם אַנדערען געבען אַזאַ סומע געלד. האָט דער מענש איהם געזאָט איך וועל אייך זאָגען דעם אמת. אייער שוועסטער האָט מיך צו אייך געשיקט אַז איך זאָך אייך געבין צוויי הינדערט רענדלעך.

האָט איהם דער בעל הבית גיפרעגט ווי האָט איהר גיזעהן מיין שוועסטער? און ווען האָט זי אייך דאָס געזאָגט? האָט ער איהם גיענטפערט. מיט דריי וואָכען צוריק האָב איך זי גיזעהן און באַלטע אויף דעם יריד. און זי האָט מיר געזאָגט אַז איהר דאַרפט חתונה מאַכען אַ טאָכטער און איהר האָט ניט קיין געלד זאָל איך אייך געבין צוויי הינדערט רענדלעך. אייער שוועסטער איז אַמאָהל גיוועזען מיין כלה איך האָב אָב געלאָזט דעם שידוך

בין

בין איך געפאהרען זי איבער בעטין זי האט מיר ניט געוואלט מוחל זיין ביז איך זאל צו אייך פאהרען און איך זאל אייך געבין צוויי הינדערט רענדליך. איך האב זי גיבעטען זי זאל ביי מיר נעמען דאס געלד און זי זאל עס אייך שיקען דורך דער פאסט זי האט אבער ניט געוואלט נאר איך אליין זאל עס אייך געבין האב איך נעמווזט פאהרען פון באלטע צו אייך אבפיהרען דאס געלד:

דער בעה״ב האט דערהערט די רייד פון דעם מענש און ער איז אויף איהם שטארק אין כעס געווארען און האט איהם געזאגט די ביסט געקומען מיר מעהר צרות אהנטוהן די ביסט געקומען מיך דערמאנען מיין געשטארבינע שוועסטער וואס זי איז שוין טוידט פונפצעהן יאהר איך אליין האב זי בעגראבען קומסטו מיר דערציילען אזעלכע ליגענטע רייד וואס עס הייבט זיך גאר ניט אהן. דער מענש איז געבליבען שטעהן נבהל ונשתומם און האט געזאגט צו דעם בעל הבית איך שווער דיר אז דאס אלעס וואס איך האב דיר געזאגט איז אמת נאר אפשר ביסטו ניט אסתר שפרה'ס ברודער (די פרוי האט געהייסען אסתר שפרה) איך בעט אייך זאגט מיר דעם אמת איהר הייסט לייב בן ר׳ אליעזר? דער בעה״ב האט איהם גיענטפערט אמת איך הייס לייב ב״ר אליעזר און מיין שוועסטער האט געהייסען אסתר שפרה. נאר וואס פאלט דיר איין אז די האסט גיזעהן מיין שוועסטער און באלטע זי איז דאך שוין לאנג טוידט און אויב די גלייבסט מיר ניט קום וועל איך דיר וויזען איהר קבר. דער מענש האט זיך שטארק פערוואונדערט און ער האט פערשטאנען אז דאס איז ניט קיין פשוט׳ע זאך אז זי איז צו איהם געקומען פון יענער וועלט, איהם מוחל זיין:

האט ער געזאגט צום בעל הבית איך זעה מען האט דיך מזכה געוועזען מן השמים די זאלסט קענען חתונה מאכען דיין טאכטער ע״כ נעם דיר צו דאס געלד ווייל די ביסט דער מענש וואס איך זוך. און ער האט איהם דער ציילט די גאנצע מעשה פון אהנהייב ביז דעם סוף אז דער קאזיניצער מגיד האט איהם געשיקט קיין לובלין צום רבין און דער רבי פון לובלין האט איהם געשיקט קיין באלטער און האט איהם געזאגט אז דארט וועסטו זי געפינען ער האט באלט אזוי געטוהן און ער האט זי געפינען אין באלטער און זי האט איהם געהייסען געבין איהר ברידער דאס געלד. דער בעל הבית איז נבהל ונשתומם געווארען און ער האט געזאגט צו דעם מענש מאהל מיר אוים איהר געשטאלט וועל איך וויסען אויב די זאגסט אמת. דער מענש האט איהם אויסגעמאהלט איהר געשטאלט האט דער

בעה״ב

בעה״ב געזאָגט דאָס איז טאַקע מיין שוועסטער און מן השמים האָט מען זי געשיקט פאַר מיינעט וועגען איך זאָל קענען חתונה מאַכען מיין טאָכטער. זאָל דיר השי״ת העלפען דאָס מיין שוועסטערס ברכות זאָלען מקוים ווערען די זאָלסט האָבען זוהן תלמודי חכמים. דער מענש איז אַהיים געפאָהרען און איז געקומען צום רבי׳ן און ער האָט איהם דערציילט די גאַנצע מעשה ווי אַזוי עס איז איהם דערגאַנגען אויף דעם וועג. האָט איהם דער רבי געזאָגט די זאָלסט וויסען אַזוי ווי די האָסט אָבגעלאָזט דעם שודיך איז אויף דיר נגזר געוואָהרען אַז די זאָלסט ניט האָבען קיין קינדער יעצט אַז זי האָט דיר מוחל געוועזען וועסטו שוין בעהאָלפען ווערען מיט קינדער. דער מענש איז טאַקע געהאָלפען מיט זוהן תלמודי חכמים. פון דאַנען זעהן מיר ווי אַמענש דאַרף זיין געהוטען מיט אָבלאָזען איין שידוך. און על פי רוב זעהט מען טאַקי אַז עס שאַדט יעדען איינעם וואָס לאָזט אָב אַ שידוך השי״ת זאָל העלפען יעדען מענש אַז ער זאָל טרעפען ביים ערשטען מאָהל זיין רעכטען זיווג און מיר זאָלען אָבגעהיטען ווערען פון אַלעס שלעכטז.

א ווינדערליכע מעשה פון בעש"ט מיט דעם רבי'ן ר' בער פון מעזריטש זצ"ל.

ווען דער רבי ר' בער האט געהערט דאס גרויסקייט פון בע"ש אז ער איז א פועל ישועות און ער ווייזט גרויסע מופתים. און דער רבי ר' בער איז געוועזען א גרויסער גאון און ער האט געהאט א גרויסע ידועה אויף און חכמת הקבלה. האט ער זיך נישט געוואלט גלייבען און די אלע מעשיות וואס מען דערציילט פון דעם בעל שם. ער האט זיך מיישב געוועזען און ער איז געפאהרען קיין מעזריטש צום בע"ש ער זאל זעהן צו דאס אלעס וואס מען דערציילט איז אמת. דער רבי איז געוועזען א גרויסער מתמיד אזוי ווי ער איז געוועזען צוויי טעג און וועג און ער האט ניט געקענט לערנען אזוי פיעל ווי און דער היים האט ער חרטה געהאט וואס ער איז געפאהרען ער האט זיך אבער געשטארקט און ער איז געקומען קיין מעזיבוז ער האט גערעכענט אז ער וועט אריין קומען צום בעל שם וועט ער איהם זאגען תורה. דער בע"ש האט איהם דערציילט א מעשה אז ער איז אמאהל געפאהרען און וועג אריין און עס האט זיך איהם אויס געלאזט דאס ברויט און ער האט נישט געהאט קיין ברויט צו געבען דעם שמייסער האט זיך איהם מזדמן געוועזען א ערל און ער האט געטראגען א זאק ברויט און ער האט ביי איהם געקויפט דאס ברויט און ער האט געהאט צו געבין זיין ערל דעם שמייסער. און נאך אזעלכע מעשיות האט ער איהם דערציילט. און דעם צווייטען טאג האט איהם דער בע"ש דערציילט ער איז אמאהל געפאהרען און וועג און ער האט נישט געהאט קיין היי צו געבען זיינע פערד האט זיך מזדמן געוועזען א ערל מיט היי האט ער ביי איהם געקויפט היי און ער האט געהאט צו געבען זיינע פערד צו עסען וכדומה נאך אזעלכע מעשיות

האט

האָט ער אִיהם דער צייִלט. און די אַלע מעשׂיות איז געוועזען בעהאַלטען גרויסע חכמות נאָר דער רבי ר׳ בער האָט ניט פערשטאַנען זיין כונה איז ער געקומען אויפזיין אַכסניא און ער האָט געזאָגט דעם שמייסער איך וואָלט נאָך געוואָלט הייִנט פאָהרען נאָר ווייל עס איז באַלד נאַכט ע״כ וועלען מיר דאָ נעכטיגען ביז די לבנה וועט אויף שיינען עס וועט ווערין ליכטיג וועלין מיר אַ וועק פאָהרען :

נאָך האַלבע נאַכט ווען דער רבי ר׳ בער האָט זיך צו געגרייט צום פאָהרין האָט דער בעש״ט געשיקט זיין משמש צום רביין ר׳ בער אַז ער זאָל קומען צו איהם. און דער רבי ר׳ בער איז תיכף. געגאַנגען צום בעש״ט. דער בעש״ט. האָט איהם גיפרעגט די קענסט לערנען ? יאָ האָט ער געענפערט האָט איהם דער בעש״ט געזאָגט אמת איך האָב טאַקי גיהערט אַז די קענסט לערנען . האָט איהם דער בעש״ט ווייטער גיפרעגט האָסטו אַ ידיעה בחכמת הקבלה ? האָט ער איהם געענטפערט יאָ. האָט דער בעש״ט גיפרעגט דעם רביין ר׳ בער אַ מאמר פון ספר פרי עץ חיים. האָט דער רבי ר׳ בער גענומען דאָס ספר און ער האָט זיך גוט בעקלערט און דעם פשט און ער האָט געזאָגט דעם פשט דעם בעש״ט. האָט איהם דער בעש״ט געזאָגט די ווייסט גאָר ניט. האָט דער רבי ר׳ בער נאָך אַמאָהל אַכטונג גיגעבען און ער האָט גיזאָגט צום בעש״ט דער פשט איז פאָרט אַזוי ווי איך זאָג און אויב איהר ווייסט אַ בעסערין פשט זאָגט מיר וועלין מיר זעהן ווער עס זאָגט גוט. האָט דער בעש״ט געזאָגט צום רביין ר׳ בער שטעל דיך אויף. דער רבי ר׳ בער האָט זיך אויף גישטעלט. און דעם מאמר איז גיוועזען פיעל שמות פון מלאכים און אַזוי ווי דער בעש״ט האָט אָהנגעהויבען צו זאָגען דעם מאמר איז די שטיב פיעל געוואָרען מיט ליכט און אַ פלאַם פייער האָט געפלאַקערט אַרום זיי. זיי האָבען גיזעהן בחיש די מלאכים און שטיב. דער בעש״ט האָט געזאָגט צום רביין ר׳ בער אמת דער פשט איז אַזוי. ווי די האָסט געזאָגט נאָר דיין לימוד איז אָהן אַ נשמה. דער רבי ר׳ בער האָט געהייסען זיין בעל עגלה אַהיים פאָהרען און ער איז איבער געבליבען ביי דעם בעש״ט און ער האָט ביי איהם גילערענט און ער איז געוואָרען זיין גרעסטער תלמוד זי״ע :

אַ ווּנדערליכע מַעֲשֶׂה מֵהָרַב הַצַּדִּיק ר׳ פִּנְחָס מִקָּארִיץ זצ״ל וואס דער רֶבִּי ר׳ יִשְׂרָאֵל מֵרִיזִין האט זי דער צֵיילְט.

דער שפּאָלער זיידע האָט געהאַט אַ מקורב דער רבי האָט איהם שטאַרק ליעב געהאַט. נאָר ער האָט ניט געהאַט קיין קינדער. ער האָט יעדענס מאָהל וואס ער איז געקומען קיין שפּאָלע צום רבין פלעגט ער זיך מזכיר זיין ביי דעם רבין ער זאָל פאַר איהם מתפלל זיין אז ער זאָל געהאָלפען ווערין מיט קינדער. דער רבי האָט איהם אַלע מאָהל מדחה געוועזען מיט אַנדערע תרוצים. אַמאָהל איז דער חסיד געפאָהרען קיין שפּאָלע און ער האָט ביי זיך אָב געפּאַסט אַז ער זאָל ניט אַוועק פאָהרען פון רבין ביז ער וועט איהם מבטיח זיין אַז ער וועט געהאָלפען ווערען מיט קינדער און ער איז טאַקע געקומען צום רבין און איז צו איהם צו געגאַנגען און האָט איהם געזאָגט רבי העלפט מיר. זייט מתפלל איך זאָל געהאָלפען ווערען מיט קינדער. האָט איהם דער רבי געענטפערט לאָז מיך יעצט אָב. איך בין טרוד און אַ זאַך וואס איז נוגע דעם כלל ישראל. האָט דער חסיד ביי זיך געטראַכט יעצט איז דאָך די בעסטער צייט איך זאָל געהאָלפען ווערען. אַזוי ווי דער רבי וועט יעצט מעורר רחמים זיין פאַר דעם כלל ישראל וועגען, וועל איך אויך געהאָלפען ווערען. איך וועל ניט אָב טרעטען פון רבין איך וועל איהם אַזוי לאַנג דערקוטשען ביז ער וועט מיר מבטיח זיין אַז איך זאָל האָבין קינדער ער האָט אַזוי געטוהן ער האָט בשום אופן נישט געלאָזט דעם רבין מעמיק זיין און זיינע טיפע געדאַנקען נאָר ער האָט געהאַלטען און איין וויינען פאַר דעם רבין אַז ער זאָל אויף איהם רחמנות האָבען און זאָל אויף איהם מתפלל זיין אַז ער זאָל געהאָלפען ווערען. דער רבי האָט זיך ביי איהם געבעטען און האָט איהם געזאָגט לאָז מיך צוריה אויב די וועסט מיך נישט אָב לאָזען וועט מיט דיר גאָר נישט גוט זיין. דער חסיד האָט זיך אָבער איין געעקשנ׳ט און האָט בשום אופן ניט געוואָלט אָב טרעטען. ער האָט ביי זיך געטראַכט איך בין זיכער אַז דער רבי וועט מיר גאָר ניט טוהן ער איז זעהר אַגוט הערצוגער מענש וועט ער מיך ניט מעניש זיין.

דער רבי איז שטאַרק און כעס געוואָרען אויף דעם חסיד ווייל ער האָט איהם מבלבל געוועזען פון אַ זאַך וואָס עס איז נוגע דעם כלל ישראל האָט ער געזאָגט צום חסיד איך שווער אַז די וועסט ניט האָבען קיין קינדער זייט די וועסט לעבען. האָט דער חסיד געזאָגט צום רבין אַז איך

קען ביי אייך ניט געהאָלפען ווערין זעה איך אַז איך געהער ניט צו אייך ע״כ מוז איך אַוועק פאָהרען פון אייך און מיר זוכען אַ צווייטען רבי׳ן דער חסיד איז אַהיים געפאָהרען זייער טרויעריג וויל ער האָט געוויסט אַז דעם רבי׳נס ווערטער וועלען עושה רושם זיין און הימעל ער האָט זיך שוין כמעט מייאש געוועזען פון קינדער האָבין:

אמאָהל איז דער חסיד געפאָהרען קיין קאָריץ אויף אַ יריד נאָך דעם יריד איז ער אַריין געגאַנגען און בית המדרש אַריין האָט ער גיזעהן ר׳ פנחס קאָרצער זיצען און לערנען דאָס איז נאָך געוועזען איידער ער איז נתגלה געוואָרען אַז ער איז אַ איש קדוש. נאָר דער חסיד האָט גיזעהן זיין לערנען און זיין התנהגות האָט ער גיזעהן אַז ער איז אַ איש אלהים. האָט דער חסיד גיפרעגט ביי די מענשען וואָס זענין געוועזען און בית המדרש פון וואָס זיין פרנסה איז? האָט מען איהם גיענטפערט אַז ער איז אַ גרויסער אָרימאַן און ער לערינט תורה מתוך הדחק ער לייד ממש הינגער. עס איז דאַמאָלסט געוועזען פאַר פסח און ר׳ פנחס׳על האָט גיגעבין אַ זיפץ און ער האָט געזאָגט ער האָט מורא ער זאָל ניט דאַרפען מבטל זיין דאָס לערנען כדי ער זאָל זוכען געלד אויף פסח. מען האָט דאָס דער ציילט דעם חסיד האָט זיך דער חסיד געטראַכט יעצט איז געקומען די צייט וואָס איך קען געהאָלפען ווערען:

און ער איז אַהיים געגאַנגען צו ר׳ פנחס ווייב און ער האָט זי געפרעגט צו זי האָט געלד אויף יום טוב? האָט זי איהם גיענפערט אַז זי האָט ניט קיין פרוטה. האָט דער חסיד אַרויס גענומען געלד און ער האָט איהר גענעבען און ער האָט איהר געהייסען קויפען אַלעס וואָס מען דאַרף אויף פסח מצות שמירה און עופות און וויין און ער האָט געקויפט אַ טיש מיט שטילען און ער האָט געהייסען אָהנגרייטען אויף יום טוב אַלעס בהרחוה וויל ער וויל דאָ זיין יום טוב. און ער האָט זי געבעטען אַז זי זאָל נישט דערציילען פאַר איהר מאַן ביז פסח ביי נאַכט. זי האָט גענומען דאָס געלד און האָט אַזוי געטוהן אַזוי ווי דער הסיד האָט זי געהייסען. און דער חסיד איז אַלע מאָהל אַריין געקומען זעהן וואָס עס פעהלט נאָך. צו מען דאַרף נאָך געלד ער האָט געזעהן אַז ער זאָל אַלעס זיין אָהן געגרייד אויף דעם בעסטען אופן גלייך ווי ביי דעם גרעסטען גביר ער האָט געהייסען קויפען גרויסע ליכט אויף יום טוב זיי זאָלען זיך ברענען אַ לאַנגע צייט. ר׳ פנחס׳ל האָט זיך געוואונדערט וואָס זיין ווייב לאָזט איהם צו רוה זי רעדט איהם ניט קיין געלד. ער האָט זיך נישט וויסענדיג געמאַכט ער האָט זי גאַר נישט איבער

גיפרעגט

זייער געפרעגט ווי זי וועט נעמען געלד אויף פסח וויל ער האט זיך זייער בעפרייידט אז זי דעקוטשעט איהם נישט און ער קען זיצען און לערנען. ערב פסח איז ער געגאנגען אין מקוה אריין און האט זיך טובל געווזען לכבוד יום טוב און איז צוריק געגאנגען און בית המדרש אריין און האט זיך געזעצט לערנען. דער גביר האט געקויפט גוטען וויין אויף ארבע כוסות און ער האט געקויפט פאר ר׳ פנחס וועגען מלבושים אויף יום טוב און פאר זיין גאנץ בני בית וועגען :

ביי נאכט איז ר׳ פנחס׳ל געגאנגען אין בית המדרש אריין דאווינען און דער צייט וואס ר׳ פנחס׳ל איז געוועזען און בית המדרש האט דער חסיד צו געגרייט אלעס וואס מען דארף צום סדר און ער האט אהנגעצינדען א סאך ליכט און שטיב איז געוואהרען ליכטיג. ר׳ פנחס׳ל איז א היים געקומען פון בית המדרש און ער האט געזעהן ווי עס איז און שטיב ליכטיג און עס איז אלעס אהנגעגרייט אויף דעם בעסטען אופן. איז ער געווארען זייער פרייליך און ער האט געפרעגט ווער עס האט דאס אלעס אהנגעגרייט און זיין ווייב האט איהם צו געטראגען דאס נייע מלבוש וואס דער אורח האט געקויפט פאר זיינע וועגען. ר׳ פנחס׳ל האט גיגעבען דעם אורח שלום און ער האט מיט איהם גאר ניט גירעדט נאר ער האט זיך גיזעצט צום סדר און ער האט אבגירעכט דעם סדר מיט גרויס התלהבות. און מיטען דעם עסין האט ר׳ פנחס׳ל גיפרעגט דעם אורח וואס טוהט איהר דא וואס איז אייער מבוקש. ער האט פערשטאנען אז ער האט עפיס א בקשה. דער אורח האט דערציילט ר׳ פנחס׳לען אז ער איז ביז יעצט געפאהרען צום שפאלער זיידען און דער שפאלער זיידע האט בעשוואהרען אז ער וועט ניט האבען קיין קינדער יעצט בין איך געקומען צו אייך אז איהר זאלט מיר העלפען איך זאל געהאלפען ווערען מיט קינדער האט ר׳ פנחס׳ל געזאגט אויב איך האב עפיס א זכות און הימעל שווער איך אז אין א יאהר ארום וועט איהר האבען א קינד צום לעבען און עס איז אזוי גיוועזען ער איז געהאלפין געווארען מיט א בן זכר :

ער רבי מרוזין האט דערציילט אז אזוי ווי ר׳ פנחס׳ל האט בעשוואהרען אז ער וועט געהאלפען ווערין מיט א בן זכר איז געווארען א רעש אין הימעל וועמעס שבועה מען זאל מקיים זיין האט מען געפסק׳ענט מען זאל זעהן ווער עס האט נאך קיינמאהל ניט געשוואהרען אפילו אויף אמת זיין שבועה זאל מען מקיים זיין. האט מען גיזעהן אז דער שפאלער זיידע האט

האט שוין אמאהל געשוואהרען און ר' פנחס'ל האט נאך קיינמאהל ניט געשוואהרען האט מען ר' פנחס'עלס שבועה מקיים געוועזען זי"ע:

א וואונדערליכע מעשה פון רבי'ן ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל.

דער רבי ר' משה לייב מסאסוב פלעגט צו פאהרען אויף ירידים [illegible] אפשר דארף מען א יוד עפיס העלפען אזוי ווי עס קומט אויס אויף א יריד איינעם ווערט צו בראכען דער וואגען און איינעם בעדרעהט זיך דער וואגען און מען דארף איהם העלפען פלעגט ער צו פאהרען כדי ער זאל העלפען ער האט געוואלט מקיים זיין אזעלכע מצות וואס און דער היים האט ער זיי ניט געקענט מקיים זיין וויל און דער היים קען דאך איהם יעדער איינער וועט מען דאך איהם ניט לאזען טוהן אזעלכע ארבייט. אמאהל האט ער געזעהן אז מען האט געברענגט אויף דעם יריד קעלבער און זיי ליגען געבינדען און קיינער גיט זיי ניט קיין וואסער צו טרינקען איז דער רבי געלאפען צו אברינע און ער האט אנגעשעפט א כלי וואסער און ער האט אנגעטרינקען די קעלבער. א צווייטער סוחר האט געזען ווי ער טרינקט אהן די קעלבער. האט ער צו איהם געזאגט טרינק מיינע קעלבער אויך אהן איך וועל דיר בעצאהלען ער האט גענימען די כלי און האט געוואלט געהן נאך וואסער איז צו געקומען אמענש וואס ער האט איהם דערקענט און ער האט איהם געפרעגט רבי וואס טוהט איהר דא? איז ער תיכף אוועק געגאנגען פון דארט ער האט ניט געוואלט אנמאכען קיין רעש זכותו יגן עלינו:

נאך א מעשה פון רבי'ן ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל

אמאהל אין ערב יום כפור בעת דער גאנצער עולם איז געגאנגען און שוהל ארייין צו כל נדרי אין דעם רבי'נס בית המדרש איז אויך שוין געוועזען פיעל מיט חסידים און זיי האבען געווארט אויף דעם רבי'ן, דא,

דער רבי איז אָבער ניט געקומען. ער האָט אָבער אָהנגעזאָגט זיינע חסידים אַז אויב ער וועט זיך אַמאָהל פערשפּעטיגען זאָלען זיי אויף איהם ניט וואַרטען און זיי זאָלען דאַווינען. האָבען יעצט די חסידים ניט געוואַרט אויף איהם און האָבען אָהנגעהויבען זאָגען כל נדרי אָהן דעם רבי'ן. און מיטען דאַווינען איז דער רבי אָהנגעקומען. די חסידים האָבען אָהנגעהויבען חוקר ודורש זיין פאַר וואָס דער רבי איז געקומען אַזוי שפּעט זענען זיי געוואָהר געוואָרען אַז בעת ער איז געגאַנגען דאַווינען האָט ער גיהערט וויינען אַ קינד איז ער צו געגאַנגען זעהן וואָס דאָרט איז. האָט ער גיזעהן אַז עס איז קיינער ניט דאָ און דער היים נאָר דאָס קינד איז אַליין די עלטערין פון דעם קינד זענען געגאַנגען דאַווינען און זיי האָבען איבער געלאָזט דאָס קינד אַליין. דער רבי האָט רחמנות געהאַט אויף דעם קינד און ער האָט עס פערשפּיעלט ביז עס איז אַנטשלאָפען געוואָרען דאַמאָלס איז הערשט דער רבי געגאַנגען און בית המדרש אַריין דאַווינען און ער איז שוין אָהנגעקומען און מוטען דאַווינען. זי"ע:

נאָך אַ ווינדערליכע מעשה פון רבי'ן ר' משה לייב סאַסיבער זצ"ל.

און אַ דאָרף איז אַ אשה געגאַנגען שווער צום קינד האָט מען געשיקט אַ שליח צום רבי'ן ר' משה לייב ער זאָל אויף איהר מתפלל זיין. דער שליח האָט ניט גיקענט דעם רבי'ן ער איז אַריין געקומען קיין סאַסוב צוויי אַ זייגער ביינאַכט און ער האָט ניט געוויסט ווי צו געהן. אויף דער גאַס איז גיוועזען פינצטער האָט ער גיזעהן פון דער וויטענס ווי עס לייכט זיך אין איין שטיב איז ער צו געגאַנגען און דאָס איז גיוועזען דעם רבי'נס הויז און דער רבי איז שוין גיוועזען אויף. דער שליח האָט אָנגעקלאַפּט ביי דער טיהר. דער רבי האָט איהם געעפענט די טיהר. ער האָט גיפרעגט דעם רבי'ן צו ער וועט קענין דאָ נעכטיגען דער רבי האָט איהם גיגעבען אַביסעל יי"ש צו טרינקען און ער האָט איהם גיפרעגט וואָס ער טוט דאָ? האָט ער איהם גיענטפערט אַז מען האָט איהם געשיקט צום רבי'ן פון אַ דאָרף אַז אַ אשה געהט שווער צום קינד דער רבי זאָל אויף איהר מתפלל זיין האָט איהם דער רבי געזאָגט ווי וועסטו יעצט געהן עס איז דאָך פינצטער לעג דיך שלאָפען און דער פריה וועל איך מיט דיר געהן צום רבי'ן און איך וועל

פאר דיר ריידען ווייל איך בין ביי איהם חשוב. דער ווייל האט ער איהם גיפרעגט ווי אזוי די יולדת הייסט און ווי אזוי איהר מוטער הייסט. דער רבי איז אריין געגאנגען און קעגן אריין און ער האט איהם אריין גיבראכט עסין און ער האט איהם געגרייט צום טיש דער שליח האט אב גיגעסן נאך דעם האט איהם דער רבי גיבעט א גילעגער און דער שליח האט זיך געלייגט שלאפען. און דער פריה האט זיך דער שליח אויף געהויבען האט ער זיך בערעכענט וואס האב איך דא געטוהן מען האט מיך געשיקט איך זאל געהן צום רביין מזכיר זיין די יולדת צום סוף האב איך גיגעסען און געטרינקען און זיך געלייגט שלאפען. האט איהם דער רבי געזאגט. דער רבי האט מיר געזאגט אז זי האט שוין געהאט א יונגעל (דער שליח האט גירעכינט אז דאס איז ניט דער רבי) געה און זאג א בשורה צו איהרע קרובים וואס זיי וואהנען היער אז זי האט געהאט א בן זכר. דער שליח איז ארויס גיגאנגין פון רביינס שטיב ווי א צעמישטער ער האט ניט געוויסט וואס מיט איהם איז גישעהן. ווי ער איז ארויס געגאנגען איז ער געוואהר געווארען אז דאס איז גיוועזען דער רבי. דער רבי אליין האט זיך מיט איהם געפארעט ער האט מקוים גיוועזען מצות הכנסת אורחים כהוגן. ווייל ווען ער זאל גיוועזען וויסען אז דאס איז דער רבי וואלט ער דאך ניט גיוועזען געלאזט אז דער רבי זאל זיך מטריח זיין פאר זיינעט וועגין זי"ע:

א וואונדערליכע מעשה פון רבי'ן ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל וואס ר' פאוויש מבאלשעווץ האט זי דערציילט.

ר' פייוויש מבאלשעווץ איז געפארען צום רבין ר' אלימלך מליזענסק נאך דעם ווי דער רבי ר' אלימלך איז נפטר געווארען און ר' פייוויש איז שוין געוועזען אלט האט ער געוואלט פאהרען קיין סאסוב צום רביין ר' משה לייב נאך דעם איז איהם איינגעפאלען און געדאנק אז עס איז ניט שעהן פאר אזא מענש (דער ר' פייוויש איז געוועזען א בעל מדרגה יגו') צו פאהרען צו אהיינטיגען רבין נאך דעם רבין ר' אלימלך. ער האט אבער פארשטאנען אז דאס איז מעשה שטן האט ער אויף דעם ניט געקוקט דער שטן איז אבער אויך ניט קיין שוטה ער זעהט אז העלפט נישט די עצה גיט ער זיך א אנדערע עצה און ריידט איהם איין. וואס! עס איז דאך

ווינטער און די בּיסט דאָך אַ אַלטער מאַן ווי אַזוי קענסטו דיך איינשטעלען און אַ סכנה צו פאָרען און אַזאַ קעלט. ער האָט אָבער פערשטאַנען אז דאָס איז אויך מעשה שטן און ער האָט אויף דעם אַלעמען ניט געקוקט ער איז געפאָרען אין דער קעלט. אויף דעם וועג איז איהם איינגעפאַלען אַ ספק אפשר איז דער רבי ניטשט דאָ און דער היים ווייל דער רבי ר׳ משה לייב פלעגט אַרום צו פאָהרען. דער ספק האָט איהם שוין אַביסעל טרויעריג געמאַכט ווייל די קעלט איז זייער שווער געוועזען. און בעזונדער דער ספק אפשר איז דער רבי ניטשט דאָ אין דער היים איז די גאַנצע נסיעה און דאָס ליידען בחנם :

דָמאָלסט איז דער רבי ר׳ הירש זידיטשיבער (איידער ער איז געוועזען רבי) געוועזען און סאַסוב פליצלינג האָט איהם דער רבי אַריין גערופען און ער האָט איהם געזאָגט פאָהר תיכף אַהיים. דער רבי ר׳ הירש האָט זיך ביי איהם אָנהגעהויבען זייער צו בעטען ער זאָל איהם ערלויבען דאָ צו זיין ביז עס וועט ווערען לינדער אין דראָסען. דער רבי האָט געזאָגט די מוזט שוין אַהיים פאָהרען. ער האָט זיך געמוזט דינגען אַפיהר און איז אַהיים געפאָהרען ער איז בעקומען און מיט וועג האָט ער געזעהן פון דער ווייטענס ווי אַ וואָגען האָט זיך איבער געדרייט ווייל עס איז זייער אַ שלעכטער וועג און דער וואָגען איז געוועזען ר׳ פייוועשעס וואָגען דער וואָגען האָט זיך איבער געדרייט און ר׳ פאַוויש איז אַרויס געפאַלען ר׳ פייוויש האָט שטאַרק געציטערט עס איז איהם געווען זייער שלעכט ער האָט שטאַרק געליטען אויף דעם וועג פון דער קעלט און ער האָט נאָך אַלעס מורא געהאַט אפשר איז דער רבי נאָך ניטשט דאָ אין דער היים און זיין גאַנצע פלאַגע איז גאָר בחנם. ווי דער רבי ר׳ הירש האָט דערזעהן פון דער ווייטענס ווי דער וואָגען האָט זיך איבער געדרייט איז ער אַראָב געשפרינגען פון זיין וואָגען און איז צו געלאָפען העלפען די מענשען זיי אויף הייבען און דעם וואָגען אויף שטעלען. ווי דער רבי ר׳ הירש איז געקומען צו דעם וואָגען און ער האָט געזעהן פייווישען ליגען האָט ער איהם אויף געשטעלט און ער האָט איהם געגעבען שלום. ר׳ פייוויש האָט איהם געפרעגט צו דער רבי ר׳ משה לייב מסאַסוב איז דאָ און דער היים? האָט דער רבי ר׳ הירש איהם געענטפערט אַז ער איז אין דער היים :

הָאט ר׳ פאַוויש דערציילט ר׳ הירשען אַלעס וואָס ער האָט געהאַט ביי דער נסיעה. און ר׳ הירש האָט דערציילט ווי זיין רבי האָט איהם אַריין גערופען און ער האָט איהם געהייסען תיכף אַהיים פאָהרען אָהן אַ שום

הירוץ

תירוץ. האָבען זיי פערשטאַנען אַז דאָס איז געוועזען יעם רבינ׳ס כוונה כדי ער זאָל אַ קענען פאָהרען ר׳ פּײַוישען ווייל דער רבי האָט געזעהן זיינע סיבות אויף דעם וועג איז ר׳ הירש צוריק מיט ר׳ פּײַוישען קיין סאַסוב. דער זכות פון די צדיקים זאָל אינז ביי שטיין מיר זאָלען געהאָלפען ווערן בכל טוב אמן:

נאָך אַ מַעֲשֶׂה פון רֶבִּי׳ן ר׳ משה לֵייבּ מִסַאסוב זצ״ל וָואס דֶער רֶבִּי ר׳ הִירְשׁ זִידִיטְשׁוֹבֶער הָאט זֵי דֶערְצֵיילְט

דער רבי הירש זידיטשובער האָט דערציילט בזה הלשון. איך בין געוועזען דעם רבי׳ן ר׳ משה לייבס אַ תלמוד אַמאָהל האָב איך געוואָלט זעהן ווי אַזוי ער רעכט אָב חצות. האָב איך זיך בעהאַלטען און שטיב דער רבי זאָל מיך ניט זעהן כדי איך זאָל זעהן זיין התנהגות. האַלבע נאַכט האָט זיך דער רבי אָהנגעטוהן קריסטליכע מלבושים און ער האָט גענומען אַ גראָב שטיק האָלץ און אַ האַק און דער האַנד אַריין און ער איז אַרויס געגאַנגען און דרויסען. איך בין איהם נאָך געגאַנגען ער זאָל מיך ניט זעהן ביז ער צו געקומען צו איין שטיב וואָס דאָרט האָט אַ אשה געבאָהרען אַ קינד אין דער צייט. און די אשה איז געוועזען זייער אָרום. און שטיב איז געוועזען זייער קאַלט עס איז געוועזען אין ווינטער און די יולדת האָט געציטערט פאַר קעלט דער רבי האָט געזאָגט צו דער יולדת אויף פּויליש איך האָב אַ שטיק האָלץ צו פערקויפען קויף עס ביי מיר איך וועל עס אויך פערקויפין וואָלוועל. האָט די יולדת געענטפערט איך האָב ניט אפילו קיין איין פּרוטה. האָט ער איהר געענטפערט געלד וועל איך ביי דיר נעמען מאָרגען נעם נאָר צו דאָס האָלץ. האָט זי געענטפערט וואָס וועט מיר העלפין דאָס האָלץ עס איז דאָך גראָב איך דאַרף דאָך מען זאָל עס צו האַקען אויף קליינע שטיקלעך און איך האָב דאָך ניט קיין האַק. האָט ער איהר געענטפערט איך האָב אַ האַק און איך וועל דיר צו האַקען דאָס האָלץ. אויף קליינע שטיקלעך און ער האָט געזאָגט תיקון לאה. און נאָך דעם האָט ער איין געהייצט דעם אויבען און ער האָט אָהנגעהויבען צו זאָגען תיקון רחל און איז אַהיים געגאַנגען און ער האָט אויס געטוהן די קריסטליכע מלבושים און ער האָט זיך אָהנגעטוהן זיינע מלבושים זייד:

אַ גוט וואָרט פון רבּי'ן ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל.

דער רבי ר' משה לייב האט געזאָגט אַז ער האָט זיך אויסגעלערינט אהבה פון אַ דאָרפסמאַן. אַ דאָרפסמאַן איז אַמאָהל געזעסען און געטרונקען מיט נאָך עטליכע דאָרפסלייט זיי זענען אַביסעל שיכור געוואָרען האָט ער געפרעגט אַ צווייטען די האָסט מיך ליעב? האָט איהם דער צווייטער געענטפערט איך האָב דיך גוט ליעב האָט ער איהם געזאָגט די זאָגסט אַז די האָסט מיך ליעב און די ווייסט נים וואָס מיר פעהלט ווען די זאָלסט מיך באמת ליעב האָבען וואָלסטו געוויסט וואָס מיר פעהלט האָט דער צווייטער געשוויגען און ער האָט איהם גאָר ניט געענטפערט. פון דאַנען האָט ער זיך אויסגעלערינט אַז ליעב צו האָבען אַ יוד דאַרף מען וויסען וואָס עס פעהלט איהם און אַז עס איז אַ יוד שלעכט דאַרף ביי איהם זיין ווי עס איז איהם שלעכט. דאָס הייסט מען האָט ליעב אַ יוד!

אַ וואונדערליכע מעשה פון רבּי'ן ר' אורי מסטרעליסק עם הרב ר' שלום מבעלז זצ"ל.

דער רבי ר' שלום מבעלז איז געפאָהרען צום רביין מלובלין און צום רביין ר' שלמה ליצקער. נאָך זייער הסתלקות איז ער שוין ניט געפאָהרען צו קיין רביין. אַמאָהל איז ר' שלום געקומען אין דער שטאָדט בעלקאַן און ער איז אייגעשטאַנען און אין אַכסניא וואָס דער בעל אַכסניא איז געפאָהרען קיין סטרעליסק. און דער בעל אַכסניא האָט געהאַט אַ דבר נחוץ זיך מייעץ זיין מיט אַ רביין. האָט ער געבעטען ר' שלומ'ן אַז ער זאָל מיט איהם פאָהרען קיין סטרעליסק. ר' שלום האָט ביי זיך געטראכט ווי קומט אַז דער מענש זאָל מיך בעטען אַז איך זאָל מיט איהם פאָהרען קיין סטרעליסק עס איז אסיבה מן השמים מן הסתם וויל מען פון הימעל אַז איך זאָל זיין און סטרעליסק ביי דעם רביין ער האָט צו געזאָגט דעם

בעל

בעל אכסניא אז ער ווערט מיט איהם פאָהרען קיין סטרעלסק. אביסעל שפעטער איז דער בעל אכסניא צו געקומען צו ר׳ שלום און ער האָט איהם גיזאגט אזוי ווי ער האָט ניט קיין צייט צו פאָהרען ע״כ בעט ער איהם אז ער זאָל אליין פאָהרען איך וועל אייך דינגען א פיהר און איך וועל אייך אויסהאלטען אַלע אייערע הוצאות. דער ר׳ שלום האָט זיך זייער בעוואונדערט היתכן ווי גענמט זיך אַזאַ שטאָלצקייט צו דעם בעל אַכסניא אז ער זאָל איהם מאַכען פאַר אַ שליח וויי״ל ר׳ שלום איז שוין גיוועזען באַוואוסט אויף דער וועלט ער האָט זיך געפיהרט רבי׳ש לכן איז איהם די זאַך גיוועזען אַ פלא:

נאָך ר׳ שלום האָט אָבער פערשטאַנען אַז דאָס איז זיכער השגחת הבורא אז ער זאָל פאָהרען קיין סטרעלסק האָט ער גיענטפערט דעם בעל אַכסניא אַז ער איז גרייט צו פאָהרען. דער בעל אַכסניא האָט איהם גידינגען אַ פיהר און ער האָט איהם מיט גיגעבען געלד אויף הוצאות און ער איז געפאָהרען קיין סטרעלסק. ער איז אריין געקומען קיין סטרעלסק האָט דער רבי געהאַלטען און מיטען דאַוונען איז ר׳ שלום אויך געגאַנגען און רבי׳נס בית המדרש אריין דאַוונען און ער האָט זיך גישטעלט לעבין דעם רביין ווי ער האָט געהאַלטען פאַר שמונה עשרה האָט ער גיקלעהרט צו ער מעג דאָ דאַוונען שמונה עשרה צו ניט ווייל דער דין איז אַז אַ מענש טאָהר ניט דאַוונען אונטער זיין רבי׳ן האָט ר׳ שלום גיקלעהרט צו דער רבי ר׳ אורי הייסט זיין רבי צו ניט ווייל ער איז דאָך הערשט געקומען צו איהם דאָס ערשטע מאָהל קען זיין אז ער הייסט נאָך ניט זיין רבי און ביי איהם געבליבען במוסכם אַז ער זאָל זיך אָב ריקען און דער זייט אריין און ער האָט אַזוי געטוהן און ער האָט זיך געשטעלט שמונה עשרה און דער זייט

נאָך דעם דאַוונען איז ר׳ שלום אַריין געגאַנגען צום רביין נעמען שלום האָט איהם דער רבי גיפרעגט וואָס האָסטו אַזוי גיקלערט ביי דעם דאַוונען צו איך בין דיין רבי צו ניין און דאָך איז ביי דיר געבליבען אַז איך בין יאָ דיין רבי. ר׳ שלום איז זייער נתפעל געוואָרען פון דעם רבי׳נס רוח הקודש אַז ער האָט גיזעהן מיט רוח הקודש וואָס ער האָט געטראַכט האָט ער איהם אויף זיך מקבל גיוועזען פאַר אַ רביין זכות הצדיקים יעמוד לנו ולכל ישראל אמן:

וויא אזוי דער יוד הקדוש איז געפאהרען קיין לובלין.

דער הייליגער רבי ר׳ יעקב יצחק זכרונו לברכה פון פשיסחא וואָס מען האָט איהם גערופען „יוד הקדוש״ האָט געוואָהנט און זיינע יונגע יאָהרען אין אַפּט. דען ער איז דאָרט געוועזען אַ איידעם. פון איינעם וואָס ער האָט געהאַלטען אַ ראָזולעווּנע און די ראַזולעווּנע איז געוועזען אויף זיין שוויגערס נאָמען זי האָט געהייסען גאָלדעלע און זי האָט אים געגעבען עטליכע יאָהר קעסט און ער איז געזעסען און געלערענט יומם ולילה. און ער איז געוועזען מפורסים און דער גאַנצער שטאָדט פאַר אַ גרויסען גאון אָבער פאַר קיין חסיד האָט מען איהם נישט געהאַלטען. און דאַמאָלסט איז אין אַפּט געוועזען אַסאַך יונגע לייט וואָס זיי זענען געוועזען מפורסם און תורה און חסידות. זיי פלעגען צו פאָהרען טייל קיין לובלין. און אַ טייל קיין קאָזעניץ און אין אַפּט אַליין האָט געוואָהנט דער הייליגער „אוהב ישראל״ וואָס ער איז דער נאָך געוועזען דער מעזעבעזער רבי:

און ווייל דער יוד הקדוש איז זייער חשוב געוועזען ביי אַלע יונגע לייט דורך גאונת האָבען זיי איהם צו גערעדט אַז ער זאָל פאָהרען צו אַ רביין אָבער ער האָט זיי נישט געוואָלט פאָלגען. אויך האָט מען איהם געהאַלטען אַז ער איז זיך נישט טובל אין קיין מקוה. דען אין אַפּט איז געוועזען אַ טיפע מקוה מען האָט געדאַרפט אַראָב צו גיין נייַנציג שטאַפּלען ביז דעם וואַסער און עס איז נישט מעגליך געוועזען זי צו דערוואַרומען. דריבער איז זי זייער קאַלט געוועזען און ווינטער איז זי געפרוירען געוואָרען. און אויך דורך דער טיפעניש איז געוועזען אַשרעק אַראָב צו געהן איינער אַליין. נאָר עס פלעגען זיך צו נעמען צעהן פערזאָן חסידים און זיי האָבען געמאַכט אַ גרויס פייער אַז זיי זאָלען זיך קענען דער וואַרימען באַלד אַזוי ווי זיי זענען אַרויף געקומען פון וואַסער. און ווייל דער „יוד הקדוש״ איז קיינמאָהל מיט זיי נישט געגאַנגען האָבען זיי גערעכענט אַז ער איז זיך פאַר געוויס קיינמאָהל נישט טובל און קיין מקוה וואָרען איינער אליין איז דאָך אינמעגליך זיך טובל צו זיין:

אָבער און אמת האָט ער זיך אַלע טאָג טובל געוועזען איינער אַליין. און ער האָט זיך אַזוי געפיהרט אַז ער פלעגט אויף צו שטיין נאָך האַלבע נאַכט און איז איינער אַליין געגאַנגען און מקוה אַריין און האָט קיין שום פייער נישט געמאַכט נאָר אַזוי ווי ער איז אַרויס געגאַנגען פון וואַסער האָט ער זיך אָהנגעטוהן און אַהיים געגאַנגען און אָב גיזעגט חצות. און

האָט

האָט דערנאָך גילערענט עטליכע שעה קבלה און שטיב. דערנאָך פאַר טאָג האָט ער זיך צוריק געלייגט און בעט אַריין און האָט זיך אויפגעהויבען צו גיין און בית המדרש אַריין ווען דאָס בית המדרש איז שוין גיוועזען פיהל. און מען האָט נאָך דערקענט און זיינע האָהר אַז ער האָט זיך הערשט אויף געהויבען. ער איז מיט זיי קיינמאָהל ניט געגאַנגען אין מקוה אַריין דריבער האָבין זיי גירעכענט ער גייט ניט געוויס אין מקוה אריין. אויך האָבען זיי איהם קיינמאָהל ניט גיזעהן לערנען קיין קבלה אויך ניט קיין חסידות. ווייל ער פלעגט דאָס צו לערנען פאר טאָג אין דער היים. אויך האָבען זיי איהם ניט גיזעהן דאווינען און דער צייט און מיט מנין נאָר אמאָהל און עטליכע וואָכין אָבער און מעהרסטען טייל פלעגט ער צו דאווינען אליין און דער היים. ווייל ער איז גיוועזען דער ערשטער פון די רבי׳ס וואָס האָבען אָהנגעהויבין שפעט צו דאווינען. און ער האָט ניט געוואָלט אַז די יונגע לייט זאָלען מיט איהם האָבען צו טוהן דריבער פלעגט ער אַליין צו דאַווינען אָהן מנין. און זיין שווער האָט געהאַט אַ גרויסען בוידעם מיט היי. וואָס די בעלי עגלות פלעגין דאָרט צו קויפען ווען זיי זענין אַ דורך געפאָהרען. פאַר די פערד עסין. און ער פלעגט שטענדיג צו קויפען שטרוי און היי און אַרויף לייגען אויפען בוידעם איז דער בוידעם שטענדיג פיהל גיוועזען און מאַן האָט איהם קיינמאָהל ניט אויסגעליידיגט:

אין דער יוד הקדוש געגאַנגען אויפען בוידעם און האָט זיך אויסגעליידיגט איין ווינקעלע עס זאָל קיינער דערפין ניט וויסען און פלעגט דאָרט צו דאַווינען מיט אַ גרויסען ברען און מיט הייליגע מורא פאַר השי״ת ער פלעגט דער נאָך ווען ער איז שוין גיוועזען רבי דערציילען אַז די ציין זענען איהם דאָרט אַרויס געפאַלען פאַר מורא פאַר השי״ת. און פון דעם אַז ער האָט דאָרט געדאַווינט האָט קיין שום מענש ניט געוויסט אויסער זיין ווייב האָט ער דערפון דערציילט. און האָט איהר געזאָגט אַז אויב זי וועט איהם ניט זעהן ביז און דער אויסגיזעצטער שעה זאָל זי איהם וויסען דאָרט אויפען בוידעם צו זוכען. דען ער איז אַ סאך מאָהל פאר חלש׳ט געוואָרען ביים דאווינען. און מען האָט איהם געמוזט מינטערין איבער דעם האָט ער גימוזט איבער געבין דעם סוד צו זיין ווייב. און א סאך מאָהל פלעגט זי איהם טרעפען ליגען אויסגעצויגען פערחלשיט און זי האָט איהם קוים גיקענט דערמינטערען. און אזוי פלעגט ער זיך צו פיהרען א לאנגע צייט:

אַמאָהל איז דער הייליגער „אוהב ישראל״ א דורך געגאנגען דורך זיין שווערס הויז און האָט זיך אָב געשטעלט און האָט געזעהנט צו

די מענשען וואס זענען מיט איהם מיט געגאנגען, אז ער פיהלט זייער אגיטען ריח פון אגרויסען צדיק וואס איז דא און דעם הויז אז ער קען נישט אוועק געהן פון דאנען. האבען די מענשען גערעכענט אפשר איז דא א גרויסער צדיק וואס פאהרט א דורך און האט זיך דא אב געשטעלט. זענען זיי אריין געגאנגען און שטיב אריין און האבען געזוכט צווישען די אלע אורחים וואס זענען דאמאלסט דארט געוועזען. אבער זיי האבען נישט געטראפען אזוי א מענש וואס דער רבי זאל קענען האבען געמיינט. זענען זיי צוריק ארויס געגאנגען און האבען דאס געזאגט דעם הייליגען „אוהב ישראל” און זיי זענען פון דארט אוועק געגאנגען און האבען ניט געוויסט ווער דאס איז און אויף דעם צווייטען טאג האט זיך ווידער געטאפט אז דער „אוהב ישראל” איז געגאנגען דורך דעם הויז פון דעם „יוד הקדוש׳ס” שווער. האט ער ווייטער דער שפוהרט אזוי אגיטען געשמאק. און די חסידים זענען ווייטער אריינגעגאנגען און שטיב אריין זוכען אבער זיי האבען ווייטער קיינעם נישט געטראפען וואס דעם רבינ׳ס כוונה זאל זיין אויף איהם. אויף דעם בעל הבית איידעם איז קיינעם נישט איינגעפאלען צו קלערען אז דער רבי זאל איהם מיינען דען זיי האבען געוויסט אז ער איז א מתנגד און עס איז זיי גאהר נישט איינגעפאלען אז דער רבי זייערע זאל איהם מיינען דאס ער איז א צדיק ער זאל איהם פערשמעקען און זיי זענען ארויס בעגאנגען פון שטיב און האבען ווייטער געזאגט אז זיי האבען קיינעם נישט געטראפען אז דער רבי זאל איהם קענען מיינען און זיי זענען ווייטער אוועק געגאנגען. און אויפ׳ן דריטען טאג איז שוין דער הייליגער „אוהב ישראל” אליין געגאנגען דארט אהין זוכען וואהרען עס איז נישט מעגליך אז ער זאל זיך אזוי איינגאנצען אבנארען עס מיז דא זיין עפיס א בעהאלטנער צדיק. און ווי ער איז דארט אריין געקומען און האט אהן בעהויבען צו זוכען. און דער יוד הקדוש איז דאמאלס געוועזען אויפ׳ן בוידעם און ער האט פערשטאנען אז דער „אוהב ישראל” איז אליין געקומען זוכען. וועט ער איהם א וודאי געפינען און עס קען נאך דער פון מענשען געוואהר ווערין איז ער שטילע הייט אראב געגאנגען פון בוידעם און איז צו געגאנגען צום הייליגען „אוהב ישראל” און האט איהם געזאגט איך בעט אייך זייער איהר זאלט אויפהערען צו זוכען און אויך איהר זאלט מיך פאר קיינעם נישט אויסגעבען. איז דער רבי א וועק געגאנגען און האט קיינעם נישט דער פון דערציילט און אויך דער „יוד הקדוש” האט גאר ניט משנה געוועזען זיין פיהרעכץ פון פריהער און האט זיך מיט דעם הייליגען

הייליגען „אוהב ישראל" קיין שום בעקאנטשאפט נישט געמאכט. און עס
האט ווייטער קיינער נישט געוויסט פון זיין גרויסקייט :

און דער שטאדט אסטראווצע וואס איז דריטהאלבען מייל פון אפט האט
דער „יוד הקדוש" געהאט א חבר א יונגער מאן וואס איז אויך געוועזען
א גרויסער גאון און אויך א חסיד ער איז געפאהרען צום הייליגען נעסכיזער
רביין ר' מרדכי זכרונו לברכה. און פאר זיין חבר פלעגט ער אלעס צו
דער ציילען. און איינמאהל און דער וואך פלעגען זיי זיך צו זאמען קומען
אויף א ארט און האבען זיך אדורך געשמועסט אלע זאכען וואס זיי האבען
אויף בעטוהן אין לערנען און נגלה און נסתר. און אזוי האבען זיי זיך
געפיהרט אלאנגע צייט איין וואך איז דער „יוד הקדוש" געגאנגען צו זיין
חבר קיין אסטראווצע און די צווייטע וואך איז זיין חבר צו איהם געקומען
קיין אפט אין קיין אנדערע זאכען האבען זיי צווישען זיך נישט גערעדט
נאהר אין לערנען :

איינמאהל איז דער „יוד הקדוש" געקומען צו זיין חבר קיין אסטראווצע
נישט און דער צייט וואס זיי האבען זיך גיפלעגט צונויף צו
קומען. און זיין חבר ווי ער האט איהם דערזעהן ניט און דער גיהעריגער
צייט איז ער דערפין זייער דערשראקען געווארגען. און האט איהם גיפרעגט
וואס איז דיר גישעהן וואס די ביסט א הער געקומען ניט און דער צייט
וואס מיר האבען אויס גיזעצט. עס איז א וודאי ניט אומזוסט. דען ער האט
געוויסט אז ער איז ניט מבטל קיין שום צייט אויסער זייער אויסגעזעצטע
צייט וואס זיי פלעגין זיך צונויף קומען. און ער איז מיט איהם געגאנגין
און דעם חדר ווי זיי פלעגין זיך אלע וואך צונויף קומען. האט איהם דער
„יוד הקדוש" געזאגט איך האב גילערענט די וואך אז און הימעל נעמט
מען קיינמאהל ניט צו דעם צדיק פון דער וועלט. וויל נאך וואס זאל מען
איהם ניט לאזען דינגען השי"ת. נאר אז מען וויל איהם צו נעמען פון דער
וועלט. ווייזט מען איהם א גרויסע מדרגה און דער צדיק בעקומט שטארק
חשק דער צו. נאר ער ווייסט אז כל זמן ער וועט זיין אויף דער וועלט און
גוף וועט ער ניט קענין דערגרייכען די גרויסע מדרגה. בעט ער אליין
השי"ת אז ער זאל איהם צו נעמין פון דער וועלט. כדי ער זאל קענין
צו קומען צו דער גרויסער מדרגה. און יעצט מיין טייערער חבר דאכט
זיך מיר אז איך בין געקומען צו דער מדרגה. נאר איך האב מורא אויב
איך נאר מיך ניט חלילה. דריבער האב איך מיר מיישב גיוועזען אז עס
איז ניט דא פאר מיר קיין אנדערע עצה נאר צו פאהרען צו איין צדיק

ודר

הדור ער זאָל מיר ערקלערין דעם אמת ווי איך האַלט צו איך נאָר מיך ניט אָב חלילה:

האט איהם זיין חבר געזאָגט הער מיך אויס וואָס איך וועל דיר זאָגען חאָטש איך פאָהר דאָך צום היילינגען נעסכיזער פון דעסט ווענין צו דיין זאַך וואָס די דאַרפסט. דאַכט זיך מיר איז בעסער צו פאָהרען צום היילינגען רבי'ן פון לובלין דער „יוד הקדוש" האָט זיך מיט איהם גיזעגינט און איז צוריק אַ היים געקומען קיין אַפט. און ווי ער האָט זיך און דער פריה אויף געהויבען איז ער געגאַנגען אין בית המדרש אַריין און האָט גיפרעגט די יונגע לייט וואָס פאָהרען קיין לובלין צו עס איז דאָ אַ גילעגענ־הייט קיין לובלין צו עס פאָהרען חסידים אויף שבת. דען ער וויל אויך פאָהרען אויף דעם היינטיגען שבת צום רבי'ן קיין לובלין. און ווי זיי האָבין דער הערט האָבען זיי זיך זייער גיפרייט דען זיי האָבען איהם שוין פיהל מאָהל גיבעטען ער זאָל פאָהרען צו אַ רבי'ן און יעצט וועט ער אַליין פאָהרין און זיי האָבען גירעכענט אַז אַזא גאון אויב ער וועט אויך ווערען אַ חסיד וועט ער מיט דער צייט אַרויס וואַקסען אַ גרויסער צדיק. און חאָטש זיי האָבען ניט גצוויסט פון זיין גרויסע מדרגה האָבען זיי זיך שטאַרק גיפרייד אויף זיין פאָהרען צום רבי'ן קיין לובלין:

און דעם שבת איידער דער „יוד הקדוש" איז געקומען קיין לובלין האָט האָט דער היילינגער רבי פון לובלין געזאָגט ביי דעם טיש איך האָב געבעטען אַז השי"ת זאָל מיר מגלה זיין ווער עס וועט איבער נעמען די חסידים נאָך מיר זיי צו פיהרען און השי"ת'ס וועג האָט מיר השי"ת מגלה געוועזען אַז עס וועט צו מיר קומען איינער וואָס ער וועט הייסען דעם זעלבען נאָמען ווי איך. ער וועט פיהרען די חסידים און השי"ת'ס וועגען און וועט זיי לערנען צו דינען השי"ת בקדושה וטהרה. און די אַפטער חסידים האָבען געדינגען אַ ספּיציעל וועגעלע לכבוד דעם חשובי'ען יונגערמאַן וואָס וויל מיט פאָהרען און אויך זענען מיט געפאָהרען עטליכע גרויסע חסידים זיי זאָלען זעהן ווי אַזוי זייער רבי וועט אויף נעמען דעם נייען חסיד. און ווי זענען געקומען צום רבי'ן קיין לובלין און דער „יוד הקדוש" האָט נאָר אַרויף געשטעלט די פיס אויף דער שוועל פון היילינגען רבי'ן פון לובלינ'ס חדר. האָט דער רבי געזאָגט די גמרא זאָגט „וכבר צוות אנא השם ונשמע קולו כו'" וכבר איז טייטש פיהל מאָהל מיינט מען אַז מען דאַרף פיעל צו בעטען השי"ת ביז מען זוכה אַז השי"ת זאָל איהם הערין. האָט דער „יוד הקדוש" דער פון פערשטאַנען אַז ער מיינט דאָס איהם וואָס ער האָט

גירעדט

גערעדט מיט זיין חבר פון אָסטראָווצע פון דער מדרגה וואָס איהם האָט זיך געדאַכט אַז ער האָט דערגרייכט. און ער איז דער פון שטאַרק בעגייסטערט געוואָרען:

און דער הייליגער רבי פון לובלין זכרונו לברכה האָט זיך אויף געשטעלט פון זיין שטוהל און איז אַ קייגען געלאָפען דעם „יוד הקדוש" און האָט איהם מיט אַ פריילעך פנים גיגעבען שלום עליכם. און האָט אים אַרום געחאַפּט מיטביידע הענד און האָט איהם דערלאַנגט אַ שטוהל ער זאָל זיך זעצין און האָט איהם געזאָגט יישר כחכם וואָס איהר זענט יעצט צו מיר גיקומען דען ווען איהר זאָלט צו מיר ניט גיוועזען יעצט געקומען ווער ווייסט וואָס מיר וואָלט גיוועזען פון גרויס בענקשאַפט וואָס איך האָב געהאַט אייך צו זעהן. דען פון הימעל האָט מען מיר געזאָגט אַז דער מענש וואָס וועט פיהרען די חסידים און השי"ת'ס וועג נאָך מיר וועט די טעג קומען צו מיר און ער וועט הייסען גלייך אַזוי ווי איך דעם זעלבען נאָמען. און היינט און דער פריה איידער איהר זענט געקומען איז דאָ אַריין געקומען אַ מענש וואָס ער האָט געהייסען דעם נאָמען ווי איך און ער האָט זיך אויסגעוויזען ווי אַ חסידישער מענש און ווי איך האָב איבער גיטראַכט אַז דאָס איז דער מענש וואָס די חסידים ווילען פון איהם לערנין השי"ת צו דינען און גייען און זיינע וועגען איז אויף מיר געפאַלען אַגרויס פינסטערניש. אַז איך האָב נישט געקוקט אויף די פּיס דערשטיין פון דעם עגמת נפש וואָס איך האָב דער פון געהאַט און יעצט איהר זענט געקומען האָט איהר מיך בערוהיגט און געלויבט איז השי"ת וואָס איך האָב אייך זוכה געוועזען צו זעהן און איך זעה אַז איהר זענט ראוי דער צי צו זיין דער יודישער מנהיג. און די אַפטער חסידים האָבען דאָס דערהערט וואָס דער הייליגער רבי פון לובלין האָט אויף איהם געזאָגט. האָבען זיי הערשט פערשטאַנען אַז ער איז ביז אהער געוועזען אַ בעהאַלטענער צדיק און ער האָט זיך נישט געוואָלט פאַר זיי אויסגעבען, זכות הצדיקים יגן עלינו אמן:

א.

אַ שעגע געשיכטע פון הרב ר' יודעלי פון גרידונג זצ"ל.

צום הרב רבי יודעלי פֿון גרידונג זצ"ל איז איינמאָל געקומען איין ווײַבעל מיט איין געוויין, און איהם געבעטען, אַז אַזוי ווי איהר מאַן איז געפעהרליך קראַנק ער זאָל צו איהם אַהײַם קומען, מחמת איהר מאַן האָט עפּיס נײטיגע זאַכען צו רעדען מיט איהם, און ווײַל ער קען נישט געהן צום רב בעט ער, אַז דער רב זאָל זיך מטריח זײַן און צו איהם קומען, הרב ר' יודעלי האָט געטוהן איהר בקשה און איז מיט נאָך עטליכע מענשען געגאַנגען צום חולה, ווען זיי זענען צוגעקומען צום הויז פון חולה האָט דער רב געעפענט די טהיר אַרײַנצוגעהען און פּלוצלינג איז ער דערשראָקען געוואָרען און איז צוריק געשפרינגען און פערמאַכט די טהיר און אונטער דער טהיר געשטאַנען אַזוי עטליכע מינוט, דערנאָך האָט ער צוריק געעפענט די טהיר און איז אַרײַנגעקומען און זיך געזעצט בײַם קראַנקען, דער קראַנקער האָט געוויינט פאַר'ן רב וואָס ער פיהלט זיך, אַז ער וועט באַלד שטאַרבען און ער האָט נישט קיין שום מעשים טובים וואָס זאָלען אויף איהם מגין זײַן, האָט דער רב איהם געפרעגט צו ער געדענקט עפּיס פון אַגוטע זאַך וואָס ער האָט געטוהן און זײַן לעבען האָט דער קראַנקער איהם געענטפערט אַז ער האָט גאַר נישט קיין שום מעשים טובים, ער איז זעהר אַפּראָסטער מענש, און קאָן כמעט נישט דאַווענען, זײַן פּרנסה איז, וואָס ער איז אַ שינדער דהיינו וואָס ער שינדט אָפּ די פעל פון די בהמות וואָס ווערען געשאָכטען אין שחט־הויז, דער רב האָט איהם אַפּאָר מאָל געפרעגט, ער זאָל זיך גוט דערמאָנען, צי ער האָט עפּיס אין זײַן לעבען נישט קיין גוטס געטוהן עמיצען, דער חולה האָט געשוויגען אַ ווײַלע דערנאָך האָט ער זיך אָן עפּיס דערמאָנט און האָט דעם רב דערצעהלט אַ זאַ מעשה, איך דערמאָן מיך אָן עפּיס אַקלײנע טובה וואָס איך האָב געטוהן אין מײַן לעבען, איך בין איינמאָל אין דער פריה געגאַנגען אין שחט־הויז צו מײַן אַרבייט האָב איך געזעהען ווי אַוואָגען פיל אָנגעפּאַקט מיט מענער, ווײַבער און קינדער פאָהרט אַראָב פון אַ באַרג, און דער בעל־עגלה איז געווען שיכור און האָט נישט געהאַלטען די פערד מיט ישוב הדעת, אַז דער וואָגען זאָל קאָנען פּאַמעליך און גלײַך אַראָב־פאָהרען פון באַרג, און די פערד זענען אַראָב־געגאַנגען פון גלײַכען וועג, און אַלע רײַזענדער זענען געשטאַנען אין אסכנה אַראָבצופאַלען פון וואָגען און ח"ו צומאַרשט ווערען, מחמת פון בײדע זײַטען באַרג איז געווען גרויסער טאָהלען און איבער די גרויסע משא וואָס איז געווען אָנגעלײגט אויפען וואָגען האָבען די פערד נישט געקענט איינהאַלטען דאָס לויפען פון וואָגען באַרג־אָפּ. איך בין געגאַנגען קעגען

איבער

אַ געשיכטע פון הרב ר' יודעל'י פון גרידונג זצ"ל

איבער דעם וואָגען, אַז איך האָב געזעהן אַז אַלע מענשען שטעהען אין אַסכנה אַראָבצופאַלען פון וואָגען און געהערט די געשרייען פון אַלע מענשען בין איך שנעל געלאָפען צום וואָגען און מיט'ן גאַנצען כח אַיינגעהאַלטען די פערד און מיט'ן אַקסעל אַיינגעהאַלטען דעם וואָגען ביז אַלע מענשען זענען פון וואָגען אַראָבגעשפרונגען, דערנאָך האָב איך נאָך געלאָזט דעם פערד און וואָגען, און זיי האָבען זיך מיט אנאַליאָפּ שנעל אַראָבגעלאָזט פון באַרג, די פערד זענען געהרג'ט געוואָרען אין דער וואָגען איז צובראָכען געוואָרען אויף פיצלעך, און דורך מיר זענען אַלע מענשען ניצול געוואָרען, דאָס איז די קליינע זאַך וואָס איך האָב זיך דערמאַנט, מעהר האָב איך נישט קיין שום מעשים טובים, וואָס זאָלען פאַר מיר זיין אַ מליץ יושר אויפען עולם האמת, דער רב האָט בעפוילען אויף דעם חולה, אַז ער זאָל איהם צו זאָגען, אַז נאָכ'ן טויט זאָל ער איהם מודיע זיין וואָס עס טהוט זיך מיט איהם דאָרט אויף יענער וועלט, ווען הרב ר' יודעל'ע איז אַהיים געקומען האָבען איהם געפרעגט די מענשען וואָס זענען מיט איהם מיט געגאַנגען, פאַר וואָס ווען ער האָט געעפענט די טהיר איז ער דערשראָקען געוואָרען אין צוריק געשפּרינגען און צוריק פערמאַכט די טהיר אין דאָרט געשטאַנען אַקליינע ווײַלע דערנאָך האָט ער געעפענט די טהיר אין איז צוריק אַרײַנגעגאַנגען, האָט דער רב זיי געענטפערט, צום ערשט האָב איך געמיינט אַז איך גיעה מבקר חולה זײַן אַפּראָסטען מענש, ווי איך האָב אָבער נור געעפענט די טהיר האָב איך געזעהן ווי בײַם חולה צוקאָפּענס העגנט אַ פײַערדיגע מנורה און זיבען פײַערדיגע ליכטלעך ברענען און דער מנורה און דאָס קומט נור אַגרויסען צדיק און דערום האָב איך איהם עטליכע מאָל געפרעגט ער זאָל מיר דערצעלען זײַנע מעשים טובים וואָרום טאָמער איז ער אַנסתר (אַ פער באָרגענער צדיק) ביז ער האָט זיך דערמאַנט אין האָט מיר דערצעהלט די מעשה ווי אַזוי ער האָט די אַלע מענשען אין וואָגען געראַטעוועט און אין אמת אַרײַן האָט ער דאָס געטוהן מיט גרויס מסירת הנפש, וואָרום ער אַליין האָט אויך גרינג געקענט געהרג'ט ווערען צוזאַמען מיט זיי אין מיט דעם וואָס ער האָט זיך אײַנגעשטעלט זײַן לעבען און געראַטעוועט אַזוי פיעל מענשין האָט ער זוכה געווען אַז בײַ איהם צוקאָפּענס זאָל שטעהען די מנורה.

אין אַ צײַט אַרום איז דער מת געקומען ר' יודעלי'ן צום חלום און האָט איהם געזאָגט אַז די מלאכים לאָזען מיך נישט פריהער אַרײַן אין גן עדן ביז איך וועל אַלעם דערצעהלען אײַך רבי יודעל, און אַזוי איז מיט מיר צוגעגאַנגען! באַלד ווי איך בין געשטאָרבען האָט מען מיך גענומען אין הימעל אַרײַן און מען האָט גענומען ווענען מײַנע גוטע מעשים אין די שלעכטע, די גוטע מעשים זענען געווען זעהר ווענינ און די פיעל שלעכטע מעשים האָבען איבערגעוואויגען די גוטע,

אונדעם

אינדעם איז אנגעקומען א וואגען פיל מיט מענער, ווייבער און קינדער און מיט נאך פיעל משאות און מען האט דעם וואגען א דויפגעשטעלט אויף דער וואג שאל פון די גוטע מעשים, און מחמת דער שווערקייט פון וואגען און מיט אלעם וואס איז דערויף געלעגען און אויך מיט דער בלאטע אויף די רעדער האט די וואג-שאל פון מצות איבער-געוואויגען די עברות און דאס בית דין של מעלה האט געפסקענט אז מען זאל מיך פיהרען אין גן עדן אריין, אז איך בין געקומען צו דער טהיר פון גן עדן האט מען מיך פריהער נישט אריינגעלאזט ביז איך וועל מקיים זיין מיין צו זאג אייך אלעם צו דערצעהלען און מעהר טאר איך שוין נישט מגלה זיין פון יענער וועלט ווארום אזוי האט מען מיר דארט אנגעזאגט, זיין זכות זאל אונז ביי שטיין אמן.

ב.

אמעשה נפלא פון הרב ר׳ אלימלך זצ״ל.

די מעשה האט מיר דערצעהלט ה״ר ישראל שו״ב פון **באלטא**. איינמאהל איז דער רבי רב אלימלך זצ״ל קראנק געווארען און געלעגען אין דער הינער-פלעט, ווען ער איז געזונד געווארען, האט ער אזוי דערצעהלט ווען איך בין קראנק געוועזן איז צו מיר געקומען דער הרה״ק בעל-המחבר פון „חסד לאברהם״ און האט צו מיר אזוי געזאגט; איך האב געשריבען צעהן ספרים און מען לערינט אין זיי אין גן עדן, דען זיי זענען זעהר חשוב אין הימעל אבער ווען אייער ברודער ה״ר זוסיא איז זיך מכין צום דאווענען ציטערען פאר איהם אלע אויבערשטע וועלטען און ווער שמועסט נאך דאס דאווענען זעלבסט, זאגט מיר אייער נייעם דרך, וואס איהר האט מחדש געוועזן, און אויך אלע נשמות וואס קומען פון עולם השפל הייסט מען זיי געהען לערנען אין דער ישיבה פון הרה״ק ר׳ שמעלקא זצ״ל, דער רבי ר׳ אלימלך האט איהם געענטפערט אויף יעדער שאלה, ווען דער ר׳ אלימלך האט דאס דערהערט וואס ער איז געוועזן איינער פון ר׳ שמעלק׳ס ישיבה, איז ער תיכף דארט אהין געגאנגען אין דער ישיבה, ווי ער איז דארט אהין געקומען האט ער געטראפען שטעהען ביי דער טהיר איינעם אפראסטען מענש וואס מען האט איהם גערופען מרדכי איינבינדער, ווייל ער האט זיך דערנעהרט פון איינבינדעריי, און איז הערשט נישט לאנג געשטארבען, האט איהם דער ר׳ אלימלך געפרעגט, מרדכי איינבינדער ווי קומסט דו דא אהער און מיט וואס האסט דו דערצו זוכה געוועזן, האט איהם ר׳ מרדכי געענטפערט רבי, ווען מען וואלט געהערט אין הימעל אז איהר רופט מיך מרדכי און נישט ר׳ מרדכי וואלט מען אייך מעניש

געוועזן

נעווען, וואָרום אין הימעל האָט מען אויסגערופען מען זאָל מיך שוין מעהר נישט רופען מרדכי נור ר' מרדכי, האָט ער איהם געזאָגט, ר' מרדכי וואָס טהוסט דו דאָ איך קאָן דאָך דיך אַלס פּראָסטער מענש, האָט איהם ר' מרדכי געענפערט, עס איז טאַקע אמת ווי איהר זאָגט נור איך וועל אייך דערצעהלען דעם גאַנצען ענין, באַלד נאָך מיין שטאַרבען האָט מען געוואוגען מיינע מעשים, אין די וואָג=שאָל פֿון די עברות האָט איבערגעוואויגען, און מען האָט מיך געלאָזט אין גיהנם אַריין, און תיכף האָט מען מיך פֿון גיהנם צוריק אַ רויסגענומען און געברענגט פֿאַר דעם בית=דין=של=מעלה, וואָרום מיין שטיינער איז געוועזען, אַז אַלע לייִדיגע שטיקלעך פּאַפּיער וואָס איך האָב אָבגעשווירען פֿון הייליגע ספרים האָב איך זיי נישט אַוועק געוואָרפען נור אַריינגעלעגט אין זעק און זיי בעהאַלטען אויף דעם בוידעם, און ווען איך בין געקומען פֿאַר דעם בית=דין=של=מעלה האָב איך דערקענט מיינע זעק און מען האָט די זעק מיט דעם פּאַפּיער אַרויפגעלעגט אויף דער וואָג=שאָל פֿון די מצות און די אייגענע וואָג=שאָל האָט איבערגעוואויגען די עברות, און מען האָט געפסק'ענט אַז עס קומט מיר דער גן=עדן, און תיכף האָט מען אויסגערופען אין הימעל אַז מען זאָל מיך רופען ר' מרדכי און נישט „מרדכי", נור אין גן=עדן אַריין דאַרף מען קענען לערנען, האָט מען מיט מיר אָנגעהויבען צו לערנען נגלה, נגלה קען איך שוין אין היינט וועל איך אָנהויבען צו לערנען נסתר, האָט מען מיך געהייסען געהען און דער ישיבה פֿון רבי'ן ר' שמעלקע, כדי צו לערנען נסתר און דערום בין איך דאָ אַהערגעקומען.

ג.

אַוואונדערליכע מעשה פֿון אַטרעגער. און וואָס ער האָט פּועל געווען.

די מעשה האָט מיר דערצעהלט ה"ר ר' דובער ב"ד ליפּא ז"ל, און דאָס האָט פּאַסירט און דו צייט פֿון האר"י ז"ל.

אין אַ שטאָדט פֿון ארץ=ישראל איז געווען אַ פּראָסטער מענש אַלאסט טרעגער, איז דער טרעגער געקומען צום רב פֿון זיין שטאָדט און האָט איהם געפרעגט אויף וועלכען אופן קען ער זיך פיהרען ווי אַ כשר'ער יוד, וואָרום ער איז געווען זעהר אַפּראָסטער מענש און געוואָלט זיך פיהרען יודיש נור ער האָט נישט געוואוסט ווי אַזוי; דער רב האָט איהם געפרעגט אויב ער קאָן אַ ריין קוקען אין אספר האָט

דער

דער טרעגער איהם געענטפערט אז ניין, נור ער קאן בלויז עטליכע ווערטער פון דאוועגען קוים שטאמלען, האט דער רב איהם קודם כל מזהיר געווען ער זאל זיך פיהרען אין ארענטליכען וועג, ער זאל נישט גנב'נען און גזל'ען חס ושלום און ער זאל אלע טאג דאווענען און אויך זאגען תהילים, דער טרעגער האט אלעס אבגעהיטען וואס דער רב האט איהם געהייסען, און אין א קורצע צייט ארום האט איהם גאט ב"ה געהאלפען און האט פערלאזט די ערשטע פרנסה און האט זיך געקויפט א פערד און איז געווארען א וואסער=פיהרער, ער איז יעצט ווייטער געגאנגען צום רב, ער זאל איהם לערנען ווי אזוי ער זאל זיך אין דער פרנסה פיהרען יודיש, האט דער רב איהם געזאגט אלעס לויט זיין מבינות, און ער האט ווייטער אבגעהיטען וואס דער רב האט איהם געהייסען, און גאט ב"ה האט איהם בעגליקט און ער האט די פרנסה אויך אוועק געווארפען און איז געווארען א קרעמער און זיך געעפענט א געוועלב, און איז ווייטער געגאנגען צום רב ער זאל איהם לערנען ווי אזוי זיך נוהג צו זיין און דער דאזיגער פרנסה און דער רב האט איהם געלערנט ער זאל קיינעם נישט גענארען, און ער זאל געבען א גוטע וואג, דער מענש האט אלעס אבגעהיטען וואס דער רב האט געזאגט ביז ער איז געווארען אגרויסער סוחר און אגרויסער עושר.

איינמאל האט זיך געטראפען אז עס איז אין דער שטאדט געווען איין אויפהאלטונג פון רעגען האט דער רב גוזר תענית געווען אין דער רב האט ארום געשיקט א שליח אין דער שטאדט צו זעהען אויב אלע פאסטען, אז דער שליח איז געקומען צום עושר אין דער שטוב אריין האט ער דערזעהן, ווי מען עסט דארט מיטאג, דער שליח האט דער־צעהלט דעם רב, אז דער עושר איז נישט מקיים דעם תענית, האט דער רב געשיקט נאך דעם עושר אין האט איהם געפרעגט פאר וואס איז ער נישט מקיים זיין נזרה צו פאסטען, האט דער עושר זיך פאר איהם פערענטפערט, אז ער האט כלל נישט געוואוסט פון דער נזרה, און ווען ער וואלט געוואוסט פון דער נזרה וואלט ער א וודאי מקיים געווען דעם תענית, און ער האט דעם רב געפרעגט צוליעב וואס האט ער גוזר תענית געווען, האט איהם דער רב געענטפערט, אז אזוי איז א מנהג ביי יודען ווען עס ווערט ארעגען אויפגעהאלטען ח"ו דארף מען פאסטען אין בעטען רחמים פון גאט ב"ה, אז ער זאל צושיקען א רעגען, דער עושר האט אלעס אויסגעהערט וואס דער רב זאגט צו איהם און ער האט זעהר רחמנות געקריגען אויף די יודען אין איז צוגעגאנגען צום פענסטער און רב'ס שטוב און אויפגעהויבען די אויגען צום הימעל און האט געבעטען גאט ב"ה מיט די ווערטער: רבש"ע אזוי ווי איך פאלג דיך, בעט איך דיך פאלג מיך אויך עס זאל געהען א רעגען, באלד ווי ער האט נור געענדיגט די תפלה האט זיך באלד אויפען הימעל וואלקענ'ס בעוויזען, און עס האט אנגעהויבען צו

רענענע

רעגענען, דער רב און די אַלע מענשען וואָס זענען דאָרט געשטאַנען האָבען זיך זעהר געוואונדערט, וואָס דעם עושר׳ס תפלה האָט באַלד פועל געוועזען, און זיי האָבען אָנגעהויבען איהם נאָכ־צופאָרשען צו ער איז נישט פון די פערבאָרגענע צדיקים, אָבער ער האָט מודה געוועזען זיי, אַז ער איז אַ פּראָסטער מענש, נור וואָס דער רב לערינט איהם טוהן היט ער עס אָב בתמימות און מיט דעם גאַנצען האַרץ, און יעדעם מאָל ווען ער וועגט עפּיס זעהט ער אויף דעם צינגעל פון דער וואָג דעם שם הוי״ה, פון דאַנען איז צו זעהען ווי גרוים איז די תפלה וואָס מען איז מתפלל מיט דעם גאַנצען האַרץ, אפילו פון אַ גאַנץ פּראָסטען מענש.

ד.

אַ מַעֲשֶׂה נִפְלָא פון הרה״ק ר׳ אֱלִימֶלֶךְ זצ״ל,

די מעשה האָט מיר דערצעהלט דער חסיד הרב ר׳ בעריל ז״ל, אַז ער האָט איינמאָל געהערט פון הרב הקדוש ר׳ ישראל אברהם זצ״ל פון טשירנאסטרהא, וואָס ער האָט זעהר געזיפצט אויף דעם וואָס ער איז מקצר געוועזען דאָס דאַווענען, און ער האָט זיך בעקלאָגט אויף זיך אַליין פאַר וואָס ער איז אַזוי מקצר ביי דער תפלה און טהוט נישט אַזוי ווי זיין פעטער הרב ר׳ אלימלך זצ״ל.

דער שטיפּער פון ר׳ אלימלך איז געוועזען, ווען עס איז געקומען ראש חודש אלול האָט ער זיך אָבגעזונדערט ביז נאָך דעם יום הקדוש און ער האָט זעהר מקפיד געוועזען, מען זאָל איהם נישט מטריח זיין מיט נישט קיין נייטיגע בקשות, אַ חוץ צו זעהר אַ נייטיגע זאַך אָדער וועגען פקוח נפשות, דעמאָלט פלעגט ער נעמען אַ קוויטעל, און דאָס אויך נור בקיצור מען זאָל איהם נישט מפסיק זיין און מיטען נאָט־דינען, די אַלע מענשען וואָס זענען צו איהם געפאָהרען האָבען שוין פון דעם געוואוסט און האָבען זיין רצון מקיים געוועזען, איינמאָל האָט זיך געט־ראָפען אַז אין אַ ווייטע שטאָדט פון ליזענסק וואו ר׳ אלימלך האָט געוואוינט, איז געוועזען אַ רייכער מאַן, זעהר אַ בכבוד׳ער און ער האָט געהאַט אַ זוהן אַ מושלם בכל המעלות, איז ער רחמנא ליצלן משוגע געוואָרען און אַלע רפואות וואָס דער פאָטער האָט געמאַכט דעם זוהן האָבען גאָר נישט געהאָלפען, דער פאָטער האָט געמוזט דינגען אַ שומר צו זיין זוהן, איהם צו היטען, מען קען אַליין פערשטעהען, דעם גרויסען

צער

צער וואָס דער פאָטער האָט דער=פון געהאַט, און נאָך פיעל פאָרשען האָט דער פאָטער געוואָהר געוואָרען, אַז דער רבי ר' אלימלך זצ"ל איז אַ גרויסער בעל=מופת,] און אַלע וואָס קומען צו איהם ווערען באַלד געהאָלפען, דעריבער איז ביי איהם געבליבען, צו פאָהרען מיט זיין קראַנקען זוהן צום הרב הקדוש, אין ער האָט עקסטרע געדינגען אַ וואָגען, און מיט גענומען דעם זוהן און דעם שומר אין געמאַכט זעהר פיעל הוצאות ביז זיי זענען געקומען קיין ליזענסק אין מיטען פאָהרען איז זיי אַקעגען געקומען אַ מענש, [דאָס איז געווען אליהו הנביא ז"ל], ווי דער קראַנקער זוהן האָט געזעהן דעם מענש זיי אַקעגען געהען האָט ער געזאָגט צום פאָטער; טאַטע גיב דעם אָרימאַן איין אָרענטליכע נדבה, ווי דער פאָטער האָט דערהערט פון זיין קראַנקען זוהן אַזעלכע גליַיכע און גוטע ווערטער וואָס ער איז ביז אַהער גאָר נישט געוואוינט געווען פון איהם דאָס צו הערען האָט ער פאַר גרויס שמחה אַ רויסגענומען אַ טאָהלער [דאָס האָט דעמאָלט בעטראָפען 8 גילדען] און צוגערופען דעם אָרימאַן און איהם געגעבען דעם טאָהלער, דער אָרימאַן האָט צוגענומען און געדאַנקט דעם עושר, נאָכדעם האָט ער געפרעגט דעם עושר זאָגט מיר ווי אַהין פאָהרט איהר, האָט דער עושר איהם געענטפערט איך פאָהר צום הרב הצדיק פון ליזענסק מיט מיין קראַנקען זוהן, אפשר וועל איך דאָרט געהאָלפען ווערען, האָט דער אָרימאַן איהם געענטפערט אייער זוהן איז דאָך געזונד, און איז ב"ה שוין אויסגעהיילט פון זיין משוגעת און לויט מיין דעה דאַרפט איהר שוין נישט צום הרה"צ און קאָנט שוין צוריק אַהיים פאָרען, דער עושר האָט איהם געענטפערט, עס קען זיין אַז איהר זענט גערעכט, אַז מיין זוהן איז ב"ה שוין אין גאַנצען געזונד, אָבער נאָך דעם גאַנצען וויַיטען וועג און די גרויסע הוצאות אין פיעל בעמיהונגען, און אַז איך בין שוין יעצט נאָהנט קיין ליזענסק, היתכן, ווי שוקט זיך עס, אַז איך זאָל מיך נישט זעהען מיט דעם הרב הצדיק, האָט דער אָרימאַן איהם געענטפערט אייערע טענות זענען גערעכט אָבער איך בין אייך מזהיר איהר זאָלט נישט בעלעסטיגען דעם הרב הצדיק מיט אייערע רייד וואָרום אייער פערלאַנג און בקשה, איז שוין לאַנג ערפילט געוואָרען און באַלד איז דער אָרימאַן ענטקומען פון זייערע אויגען, דער עושר האָט געזעהן אַז זיין זוהן איז טאַקע אמת'דיג געהיילט געוואָרען פון משוגעת און רעדט שוין יעצט גליַיך ווי אַלע מענשען אין ער האָט דערפון געהאַט אגרויס נחת רוח און פיעל פערגעניגען און איז באַלד אַ רייַנגעקומען קיין ליזענסק אין איין גאַסטהויז אין האָט זיך אָנגערייט אַ קוויטעל מיט אַ פדיון פון צוועלף רענדלעך אין איז געגאַנגען צום הרב הצדיק ר' אלימלך, דאָרט האָט מען איהם געזאָגט די פיהרונג פון הרה"צ אַז פון ראש חודש אלול ביז נאָך יום כפור נעמט דער רבי נישט אָן קיין קוויטלעך נור צו זעהר אַנטיַיגע זאַך, דעמאָלט איז פונקט געווען אין מיטען חודש אלול, און ער האָט
אנגעהויבען

אָנגעהויבען צו בעטען דעם גבאי; ער זאָל בעטען דעם הרה"צ ער זאָל אַרײַנלאָזען צו זיך מחמת נאָך אַזוי גרויסען און ווײַטען וועג און נאָך אַזוי פיעל טרחות זאָל ער מיט איהם רעדען בקיצור, און האָט דעם גבאי געגעבען עפּיס געלד פאַר דער טרחה, דער גבאי איז אַרײַנ־געגאַנגען צום רבי און האָט איהם דער־צעהלט די בקשה פון עושר, אין דער רבי האָט איהם אַרײַנגעלאָזט, דער עושר איז מיט דעם זוהן אַרײַנגעקומען צום רבי אין האָט איהם געגעבען שלום און האָט איהם אַ גידערגעלעגט אַ פּדיון פון צוועלף רענדלעך מיט אַקוויטעל, דער הרה"ק האָט פאַר זיך געזאָגט מיט אַטרויעריגען נגון די ווערטער; האַ", האַ" אליהו הנביא ז"ל גיט מען איין טאָהלער און אלימלך'ן גיט מען גאָלדענע רענדלעך, און האָט דעם עושר געגעבען אַ ברכה און זיך געזעגענט מיט איהם, יעצט האָט העדשט דער עושר פערשטאַנען אַז דער וואָס ער האָט בעגעגענט אויפ'ן וועג איז געוועזען אליהו הנביא ז"ל, און הרב הקדוש ר' אברהם ישראל ז"ל האָט אויס־געלאָזט די מעשה, מיט די ווערטער, זעהט ווי גרויס מײַן פעטער ר' אלימלך איז געוועזען, אַז מען האָט פון הימעל עקסטרע מטריח געוועזען אליהו הנביא ז"ל כדי ער זאָל מזהיר זײַן דעם עושר ער זאָל דעם הרה"צ נישט באַלעסטשען און מיטען עבודת השי"ת און ווי אַזוי זאָל איך זיך נישט שעמען אַז מײַנע מעשים דערגרײַכען נישט צו די מעשים פון מײַן פעטער הרה"ק אין איך בין נאָך נישט געקומען צו אַזאַ מדרגה ווי ער, און ער האָט זיך זעהר פיעל מצער געוועזען און געזיפצט דערויף זײַערע זכות זאָל אונז בײַשטעהן אמן.